

FORUM
FÖR
LEVANDE
HISTORIA

ÅRSREDOVISNING 2018

FORUM FÖR LEVANDE HISTORIA

PÅ BILDEN: FRÅN ÅRETS BOKMÄSSA DÄR FORUM FÖR LEVANDE HISTORIA VAR HUVUDPARTNER.

INNEHÅLL

FÖRORD	3
RESULTATREDOVISNING	4
INLEDNING	4
UTSTÄLLNINGAR	7
UTBILDNING / FORTBILDNING	14
PROGRAMAKTIVITETER	18
DIGITAL KOMMUNIKATION	21
KUNSKAPSUPBYGGNAD	23
INTERNATIONELLT SAMARBETE	25
SAMLAT GREPP MOT RASISM OCH HATBROTT	27
KOMPETENSFÖRSÖRJNING	28
ÖVRIG ÅTERRAPPORTERING	29
FINANSIELLA RAPPORTER	32
SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER	32
RESULTATRÄKNING	33
BALANSRÄKNING	34
ANSLAGSREDOVISNING	35
TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER	36

FÖRORD

Ännu ett verksamhetsår kan läggas till handlingarna. Men innan vi låter 2018 gå till arkivet finns det anledning att reflektera bakåt. Vad var 2018 för ett slags år? Vad har vi på

Forum för levande historia åstadkommit? Vilka erfarenheter tar vi som myndighet och offentlig aktör med oss in i nästa verksamhetsår?

När vi backar bandet kan vi konstatera att ordet demokrati var på mångas läppar. 2018 var året då den svenska demokratin firade 100 år. En förklaring till att jubileet fick stor uppmärksamhet är demokratin ställning i vår samtid. Internationella studier visar att demokratin är på tillbakagång. Demokratistärkande arbete ligger i Forum för levande historias DNA. Det är centralt i allt vi gör. Under det gångna året har vi arbetat med att tydliggöra och fokusera vårt arbete inom området. Detta kommer att märkas ännu mer under 2019, då vårt demokratistärkande arbete intensifieras.

2018 var också året då antisemitismen återigen visade sig vara på frammarsch. I USA har antisemitiska brott ökat markant. Det kulminerade i massakern på judar i Pittsburgh i oktober 2018 – den dödligaste och värsta i den amerikansk-judiska historien. Även i Europa ökar denna form av rasism. I Sverige fick vi höra nazistiskt stöveltramp på gator och torg. Denna utveckling kräver respons.

Under året har vi kraftsamlat i frågor som rör rasism. Vi har producerat utställningar, lärarfortbildningar, kunskapsmaterial på webben. Vi har varit en tydlig och synlig röst i det offentliga samtalet, inte minst som huvudpartner till Bokmässan i Göteborg. Vår verksamhet är efterfrågad och har nåtts av tiotusentals människor.

2018 var även året då många av Förintelsens sista överlevande gått ur tiden. Hur tar vi deras berättelse vidare nu? Vi har samarbetat med flera andra kulturinstitutioner i framställan av utställningar och pedagogiskt material. Under året har vi även tagit initiativ till att kraftsamla alla aktörer som sysslar med vittnesmål för att diskutera hur vi gemensamt kan samla in och tillgängliggöra de överlevandes vittnesmål. Lärdomarna från Förintelsen är universella och viktiga att bevara och förmedla för att varje generation ska kunna göra idén om alla människors lika värde till sin.

Ingrid Lomfors

Överintendent

RESULTATREDOVISNING

INLEDNING

Forum för levande historia är en statlig myndighet under Kulturdepartementet. Myndighetens instruktion och regeringsbrev samt andra regeringsbeslut ger uppdraget för myndigheten.

Forum för levande historia deltog på Bokmässan i Göteborg med temat Prata rasism. Foto: Leo Arnér.

Om myndigheten

”Forum för levande historia har till uppgift att vara ett nationellt forum som ska främja arbete med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen. Myndigheten har särskilt till uppgift att informera om Förintelsen och kommunismens brott mot mänskligheten. Myndigheten ska sträva efter att stärka människors vilja att aktivt verka för alla människors lika värde.

Myndigheten ska bedriva utåtriktad verksamhet med inriktning på kunskap, kultur och utbildning. Verksamheten ska bedrivas i nära kontakt med pågående forskning, andra

kultur- och utbildningsinstitutioner samt myndigheter, organisationer och föreningar vars verksamhet rör liknande frågor. Myndigheten ska verka för ökad kunskap grundad på forskning och samverkan med andra, exempelvis universitet och högskolor, och förmedla kunskap inom sitt verksamhetsområde.” (Ur instruktionen)

Forum för levande historia bildades som statlig myndighet 2003, där grunden var en informationsinsats om Förintelsen. Vi har publika lokaler och kontor i Gamla stan i Stockholm. Eftersom vi har ett nationellt uppdrag bedriver vi även verksamhet i hela Sverige, ofta i samverkan med lokala aktörer.

Vi informerar om Förintelsen och kommunistiska regimers brott mot mänskligheten

Det behövs kunskap om historien för att kunna förstå och påverka händelser i vår samtid. Myndigheten har därför i uppdrag att informera om Förintelsen och kommunistiska regimers brott mot mänskligheten.

Det har gått mer än sjuttio år sedan andra världskriget tog slut och fasorna i koncentrationslägren blev kända för allmänheten. Sedan dess har mängder av forskning, vittnesmål, föremål, foton och arkivmaterial ökat vår kunskap om hur de olika stegen som ledde fram till folk mord och förödelse. Att fortsätta minnas, forska, informera och utbilda om de skeenden som ledde fram till Förintelsen är av största vikt för att förstå hur vi kan motverka liknande skeenden i framtiden.

Vårt uppdrag handlar också om att informera om kommunistiska regimers brott mot mänskligheten, som de i Sovjetunionen, Kina och Kambodja.

Vi förmedlar kunskap om dessa brott mot mänskligheten på många sätt, till exempel genom våra utställningar, workshoppar, skrifter och seminarier samt inte minst vår innehållsrika webbplats.

Vi främjar demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter

Myndigheten har även i uppdrag att främja arbete med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter. Samtidigt som vi är förankrade i historien står vi också stadigt i samtiden. Grundvärderingar om demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter utmanas ständigt och måste återerövas av varje ny generation.

Med utgångspunkt i Förintelsen arbetar vi därför aktivt för att främja demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter. I detta ligger även att motverka rasism och förmedla värderingen om alla människors lika värde. Även dessa teman återkommer i hela vår verksamhet, till exempel i utställningar, skrifter, seminarier, workshoppar och på webbplatsen.

Flera målgrupper

Myndighetens huvudmålgrupp är lärare och elever i skolan. Vi arbetar dock kontinuerligt med att även nå fler målgrupper, framför allt civilsamhället, offentliganställda samt en kultur- och samhällsintresserad allmänhet.

Under 2018 har arbetet med att nå dessa målgrupper intensifierats på flera olika sätt. Vår publika verksamhet har tydligare inriktats även mot en kultur- och samhällsintresserad allmänhet. Vi har samarbetat med civilsamhället i flera olika verksamheter och arbetet med att fortbilda offentliganställda har vidareutvecklats. Mer om hur vi arbetat gentemot olika målgrupper finns närmare beskrivet under respektive verksamhet i denna årsredovisning.

Vi verkar i hela landet

Vårt uppdrag är att nå en stor spridning i hela landet. Det kräver samverkan med en mängd lokala aktörer för att uppnå största möjliga effekt.

Vi arbetar på flera sätt för att nå ut så brett som möjligt i hela Sverige:

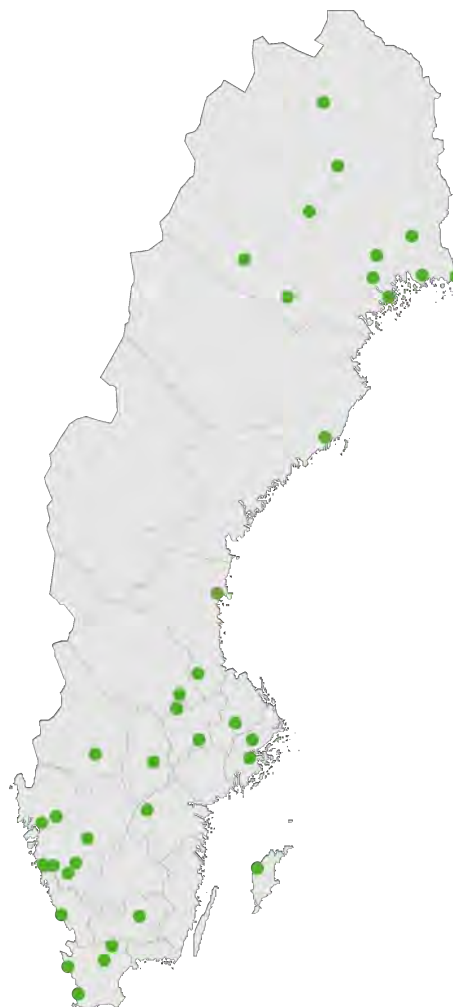
Vi turnerar aktivt runt våra utställningar på olika orter. Under 2018 har sex olika utställningar turnerat och visats på 31 platser runt om i Sverige. Läs mer om dessa i avsnittet om utställningar.

Vi erbjuder ett omfattande faktamaterial, övningar, filmer, poddar och utbildningar via vår webbplats, dvs det är tillgängligt för alla oavsett var i landet man bor.

Vi erbjuder kurser och seminarier för såväl lärare som offentligt anställda på många orter.

Vi stödjer högtidlighållandet av Förintelsens minnesdag över hela Sverige.

Vi har de senaste åren utsett särskilda fokusregioner där vi satsar extra mycket. Under 2018 var Norrbotten en sådan fokusregion.

Kartan visar de orter där myndigheten har bedrivit verksamhet under 2018.

Röst i det offentliga samtalet

Myndighetens ämnesområden är aktuella och relevanta i det offentliga samtalet, inte minst inom samhällsområden som demokrati, rasism och alla människors lika värde.

Vi deltar också i det offentliga samtalet genom många delar av vår verksamhet. Det rör sig till exempel om våra utställningar, vår programverksamhet och vårt arbete runt om i landet. I år gjorde vi även en stor satsning på Bokmässan, där vi genomförde ca 50 välbesökta seminarier på temat rasism. Myndigheten har också medverkat med tal, föreläsningar och debattinlägg i många andra sammanhang, till exempel i Almedalen på Gotland, på MR-dagarna samt i tidningar och radio.

En annan viktig del av att ta plats i det offentliga samtalet är arbetet med mediefrågor. Vi söker aktivt mediegenomslag för vår verksamhet i syfte att lyfta myndighetens frågor, samt för att sprida kunskap och öka kännedomen om vårt arbete.

Nedan redovisas det mediala genomslaget för myndigheten, mätt som antalet digitala artiklar där myndigheten nämns. Under året har myndighetens genomslag ökat jämfört med tidigare år. Det beror främst på ett strukturerat proaktivt pressarbete där vi intensifierat arbetet med att själva föra ut nyheter om vår verksamhet.

Genomslag i media	2016	2017	2018
Antal pressklipp	694	786	1 057

Vid en övervägande majoritet av de tillfällen som Forum för levande historia förekommer i media är nyheten initierad av myndigheten själv. Det ger initiativet att föra fram de sakfrågor och diskussioner som myndigheten själv vill prioritera.

Tematiskt arbete

Under 2017 inleddes ett arbete med att skapa en tydligare tematik för myndighetens arbete. Bakgrunden var att tematiska fokusområden ger en större tydlighet av vårt erbjudande gentemot våra målgrupper och ger myndigheten en bättre och effektivare användning av resurserna.

Vid ingången av 2018 inleddes arbetet med vårt tema *Prata rasism*. Inom detta tema samlade vi allt vårt arbete och resurser inom rasismområdet till ett tydligt erbjudande till våra målgrupper. Temat har gett oss en möjlighet att samordnat kommunicera och marknadsföra hela vårt erbjudande inom rasismområdet.

Ett exempel på aktiviteter inom temat var vår medverkan vid Bokmässan i Göteborg. Där kommunicerade vi samlat vårt tema och vi arrangerade runt 50 programpunkter, som samtliga förstärkte vårt huvudbudskap att vi behöver mer av kunskapsbaserade samtal kring rasism. Våra programpunkter besöktes av flera tusen personer och vi nådde tiotusentals genom att live-sända samtalen. Mer information om Bokmässan finns under avsnittet Programaktiviteter.

Under 2018 fattade vi beslut att under 2019 fortsätta arbeta med satsningen *Prata rasism*, men också att inleda ett tematiskt arbete med fokus på demokrati. Denna satsning, *Demokratin och du*, kommer att inledas under första kvartalet 2019. Under 2018 har en mängd förberedande arbete gjorts, bland annat genom kunskapsinventeringar, produktion av utställning, förberedelser för samtalskvällar, filmproduktion, framtagande av kommunikativt koncept och produktion av klassrumsmaterial.

UTSTÄLLNINGAR

Forum för levande historia producerar och visar utställningar med utgångspunkt i våra ämnesområden och teman. Till de större utställningarna tar vi även fram pedagogiska workshoppar för skolan. Det ger en möjlighet för elever att på ett strukturerat sätt samtala om frågor som till exempel identitet, fördomar, normer, kritiskt tänkande, tolerans och människors lika värde.

Workshop i utställningen *Spelar roll*. Foto: Martin Skoog.

Vi producerar olika typer av utställningar med skiftande innehåll och gestaltning. De stora utställningarna visas först i vår utställningslokal i Gamla stan i Stockholm och turnerar sedan runt i landet. För dessa har vi även arbetat fram pedagogiska workshoppar för att bidra till attitydförändringar hos deltagarna. De mindre utställningarna är gjorda för att passa på utställningsplatser med begränsat utrymme. De är oftast mer inriktade på att ge information och att förmedla kunskap genom text och bild. Vi har även enkla miniutställningar på vår webbplats som man själv kan ladda ner och skriva ut.

Fyra nya utställningar

Under året har myndigheten producerat fyra nya utställningar. En av dessa, med konstnärinnan Lenke Rothmans verk, var en konstupställning speciellt inriktad på en kultur- och samhällsintresserad allmänhet, med syfte att ge nya perspektiv på Förintelsen.

- Spelar roll – en utställning om de som ser på och de som griper in
- Lenke Rothman – att hopfoga den sönderfallande världen
- Leve demokratin!
- Aldrig mer! Om folkmord.

Utställningar på turné i Sverige

Många av våra utställningar går på turné till olika orter för att göra det enklare att besöka dem oavsett var man bor.

Under 2018 har vi turnerat totalt sex utställningar som vi har producerat tidigare år. De har visats på 31 platser runt om i Sverige och har besökts av totalt ca 90 000 besökare. Dessa utställningar är:

- Propaganda – risk för påverkan
- Alla människor – om rättigheter och lika värde
- Anne Frank – "Om jag bara får vara mig själv"
- Vi är romer – möt människorna bakom myten
- Aktion T4 – om människosyn i Nazityskland
- Stämplad

Allmänt om utställningarna

Utställningar visas kontinuerligt i våra publika lokaler i Gamla stan i Stockholm. De har under året haft öppet för allmänheten sex dagar i veckan, vardagar kl. 12-17 och lördagar kl. 12-16. Bokade grupper kan även komma vardagar före kl 12. Vi har haft öppet hela året med undantag för helgdagar och ombyggnadsperioder vid utställningsbyte, vilket har inneburit totalt 306 öppetdagar.

Utställningar	2016	2017	2018
Antal nyproducerade utställningar	i.u.	3	4
Antal utställningar som visats	i.u.	8	10
Antal visningsplatser	i.u.	59	31
Antal miniutställningar för nedladdning	i.u.	8	9

Utställningsbesökare	2016	2017	2018
Totalt antal besök i våra egna lokaler	26 500	22 300	25 900
Varav barn och unga	15 300	12 900	13 400
Andel barn och unga	58%	58%	52%
Totalt antal andra orter (ca)*	379 000	226 000	90 000
Summa besökare (ca)*	405 000	248 000	129 300

* Viss osäkerhet i siffrorna då de kommer från många olika aktörer.

Våra utställningar når regelmässigt ca 20 000 – 25 000 besökare per år i våra egna lokaler. De når även många besökare vid turnéerna runt om i Sverige. Besöksantalet kan då variera stort beroende på var de visas.

Utöver de besök som anges i tabellen ovan har våra miniutställningar visats på många orter runt om i Sverige. För dem redovisas dock inga besöksiffror.

Workshoppar för elever

Som nämnts arbetar vi alltid fram pedagogiska workshoppar till våra stora utställningar. De är två timmar långa, bygger på interaktivitet och dialog och tas fram med hänsyn till olika sätt att lära sig. Workshopparna utformas i dialog och

genom delaktighet från målgruppen utifrån utställningens effektmål.

I Stockholm har vi hållit nära 500 workshoppar under året. Totalt har nästan 12 000 elever deltagit i dem. Vi har erbjudit följande fyra workshoppar:

- *Alla människor*. En workshop om mänskliga rättigheter och lika värde för elever i åk 4-6. 98 workshoppar för 2 322 elever.
- *Allas lika värde - en självklarhet?* En workshop om mänskliga rättigheter och tolerans för nyanlända ungdomar på gymnasiet språkintruktionsprogram. 16 workshoppar för 394 elever.
- *Propaganda*. En workshop om propagandas mekanismer och kritiskt tänkande för elever i åk 7-9 och gymnasiet. 201 workshoppar för 5 301 elever.
- *Spelar roll*. En workshop om civilt mod och åskådardrollen för elever i åk 7-9 och gymnasiet. 170 workshoppar för 3 749 elever.

Ungdomar i utställningen om Anne Frank.
Foto: Linda Rehlin.

Utvärdering sker genom enkäter till deltagande lärare och elever. Generellt visar enkätresultaten att lärarna i stort sett är mycket nöjda med längden på workshoppen, svårighetsnivån samt att innehållet och tematiken i workshopparna har hög relevans för dem i deras undervisning. För workshoppen i Spelar Roll ansåg till exempel 99 % av lärarna att eleverna absolut eller till viss del ökade sin kunskap om de psykologiska mekanismer som ligger bakom valet att inta en åskådardroll.

Workshoppar når främst elever lokalt. En undersökning under året har visat att 87 % av eleverna i våra workshoppar i Stockholm också kom från Stockholms län. När våra utställningar turnerar i landet utbildar vi därför lokala pedagoger så att dessa själva kan hålla workshoppar med elever på respektive ort.

Workshoppar	2016	2017	2018
Workshoppar i våra egna lokaler			
Antal tillfällen	544	491	485
Antal elever	14 300	12 100	11 800
Workshoppar på andra orter			
Antal tillfällen	147	89	165
Antal elever	3 200	1 900	3 900

Antalet workshoppar hos oss är ungefär oförändrat jämfört med föregående år, men har minskat något jämfört med 2016. Det beror på att vi i större utsträckning än tidigare använder våra lokaler till olika utåtriktade verksamheter med olika målgrupper. Vi har till exempel arrangerat frukostseminarier och programkvällar samt haft fler utställningar än tidigare. Vi har också erbjudit visningar av utställningar i andra format än skolworkshoppar. Detta gör sammantaget att vi når ännu fler med vår verksamhet. Eftersom flera arrangemang inte kan pågå samtidigt i våra publika lokaler finns dock en övre gräns för hur många workshoppar vi kan erbjuda.

I övrigt kan vi se att workshopparna i våra lokaler är mycket populära. De blir snabbt fullbokade och skolklasser som inte får någon workshopparid kommer ibland till utställningen på egen hand.

Utställningen Propaganda – risk för påverkan.
Foto: Expology.

Propaganda – risk för påverkan

Idag översköljs vi av information och många vill påverka hur vi tänker och beter oss. Det här skapar stora demokratiska möjligheter, men ställer också krav på oss människor och vår förmåga till kritiskt tänkande.

Utställningen visar hur föreställningar om "det goda samhället" lyftes fram i propaganda i Nazityskland och Sovjetunionen under 1930- och 40-talen. Utställningen handlar också om dagens mediasamhälle, vad som styr medieflödet och hur mottagliga människor är för påverkan.

Syftet med utställningen är att stimulera kritiskt tänkande och källkritik. Genom att belysa propagandans mekanismer vill vi ge besökarna redskap för att få syn på och analysera

de manipulerande budskap de möter i vardagen och kunna hantera information mer medvetet. Kritiskt tänkande är en nyckelkompetens i ett demokratiskt samhälle.

Utställningen producerades 2017 av Forum för levande historia.

Utställningsplatser 2018:

- Forum för levande historia i Stockholm, 16 juni 2017 – 26 maj 2018. 12 000 besök under 2018 och totalt 25 800 besök under hela utställningsperioden.
- Värmlands museum, Karlstad, 30 juni – 2 dec 2018. 26 400 besök.

Utställningen Spelar roll. Foto: Martin Skoog.

Spelar roll – en utställning om de som ser på och de som griper in

Den som går därifrån. Den som inte säger ifrån. Den som genom att inte agera ger legitimitet åt övergrepp. Åskådare har haft en stor betydelse i många historiska händelser, men hade de möjlighet att agera och hur hade historien då sett ut? Trots sin betydelse har åskådaren en undanskymd roll i historieböckerna.

Både i historien och idag ställs människor inför val som avgör om man blir en åskådare. Även om de flesta av oss skulle vilja agera är det få som väljer att gripa in. Vad beror det på? Vilka psykologiska faktorer ligger till grund för vårt agerande?

Utställningen berättar historien om de som vägrar vara åskådare och som visar att det går att göra ett annat val. Ett val för medmännisklighet och civilkurage.

Ett syfte med utställningen är att göra besökarna medvetna om åskådarrollen och dess betydelse för ett skeende. Syftet är också att stärka besökarens vilja att stå upp för demokrati, tolerans och alla människors lika värde.

Utställningen producerades 2018 av Forum för levande historia.

Utställningsplatser 2018:

- Forum för levande historia i Stockholm, 21 september 2018 – 1 juni 2019. Ca 10 500 besök under 2018.

Workshop i *Alla människor – om rättigheter och lika värde*.
Foto: Titti Mattsson.

Alla människor – om rättigheter och lika värde

Utställningen handlar om mänskliga rättigheter med betoning på alla människors lika värde. Den är framtagen speciellt för en ung publik, ca 10-12 år.

Under besöket får eleverna skapa egna utställningar och diskutera vad de själva kan göra för att verka för allas lika värde. En dramatiserad berättelse ger ett historiskt perspektiv på mänskliga rättigheter och fungerar som utgångspunkt för samtal. I workshoppen arbetar vi med de mänskliga rättigheterna och framför allt undersöker vi vad alla människors lika värde innebär.

Det övergripande syftet är att eleverna ökar sin förmåga och motivation att verka för allas lika värde. Mer konkreta effektmål är att öka kunskapen om mänskliga rättigheter, kännedom om hur innebörden av de mänskliga rättigheterna påverkar deras liv idag och insikt om att de inte kan tas för givna.

Utställningsplatser 2018:

- Forum för levande historia i Stockholm, 16 feb 2015 – pågående. 2 300 besök under 2018.
- Örebro läns museum, 30 sep 2017 – 14 jan 2018. Totalt ca 8 000 besök.
- Åjtte – svenskt fjäll- och samemuseum i Jokkmokk, 27 okt 2018 – 5 jan 2019.

Lenke Rothman – att hopfoga den sönderfallande världen

Som 16-åring kom Lenke Rothman till Sverige från Auschwitz. Hennes konst kom att handla om att trotsa döden, att lappa ihop, att "hela". Hon sammanförde ofta olika material i sköra, starka och expressiva konstverk där minnet av Förintelsen bearbetades.

Detta var första gången Forum för levande historia visade en renodlad konstutställning. Syftet med utställningen var att nå och beröra våra besökare på ett nytt sätt genom konsten och att ge nya ingångar till Förintelsen. Därför gjor-

des också en publikundersökning. Den visade att av besökarna var 75 % kvinnor och 25 % män. 60 % av besökarna hade aldrig besökt Forum för levande historia tidigare. 89 % av besökarna instämde helt eller till stor del i att utställningen med Lenke Rothman bidrog till att utöka och fördjupa förståelsen av Förintelsen.

Utställningen producerades 2018 av Sörmlands museum i samarbete med Forum för levande historia.

Utställningsplatser 2018:

- Forum för levande historia i Stockholm, 14 juni – 1 september 2018. 3 500 besök.

” Ett av sommarens konstnärliga måsten är ett besök på Forum för levande historia. Här visas ett fint urval av Rothmans vidunderliga konst.” (SvD 2018-08-08)

”Ansikte med guldögon” av Lenke Rothman.

Gulag – det farfar inte berättade

Helmut Weiss var tysk jude, övertygad kommunist och medlem i det tyska kommunistiska partiet. När nazismen växte i Tyskland på 1930-talet flydde han till Sovjetunionen, ett land han var övertygad om skulle ta emot honom med öppna armar. Väl framme blev han dock misstänkt som tysk spion och anklagad för kontrarevolutionär verksamhet. I november

1937 arresterades Helmut och dömdes till straffarbete i Gulag trots avsaknad av bevis. Det dröjde 20 år innan han åter var en fri man.

Utställningen är en historisk berättelse och ett personligt porträtt av livet i Gulaglägren i Sovjetunionen.

Utställningen är producerad av HL-senteret i Norge och vidareutvecklad och anpassad 2017 av Forum för levande historia.

Utställningsplatser 2018:

- Forum för levande historia i Stockholm, 8 nov 2017 – 28 aug 2018.

Utställningen Anne Frank – "Om jag bara får vara mig själv".

Anne Frank – "Om jag bara får vara mig själv"

Anne Franks dagbok och livsöde är välkänt. Hon växte upp i en tysk-judisk familj som flyttade till Holland för att undkomma nazisterna. Efter Tysklands ockupation tvingades de gå under jorden och höll sig gömda från 1942 till 1944, då de upptäcktes och fördes bort. Anne dog i koncentrationslägret Bergen-Belsen 15 år gammal.

Utställningen består av två delar. I den första delen får besökaren genom berättelsen om Anne Frank följa hur en enskild person drabbades av fördomar och en rasistisk människosyn under Förintelsen. I utställningens andra del möter besökaren ungdomar som i filmer berättar om sig själva, sin identitet och hur de bemöter fördomar idag.

Utställningen är producerad av Anne Frank House i Amsterdam och är vidareutvecklad och anpassad av Forum för levande historia.

Utställningsplatser 2018:

- Fredens hus i Uppsala, 6 juni 2017 – 25 feb 2018. Ca 1 500 besök under 2018, totalt ca 13 000 besök under hela utställningsperioden.
- Rydals museum i Borås, 7 maj 2018 – 27 jan 2019. 9 200 besök under 2018.
- En mindre version av utställningen har visats i Stockholm, Motala, Sandviken, Lund, Osby och Boden. Totalt ca 2 000 besök. Den turnerar runt i Sverige genom vår samarbetspartner Folkets Hus och Parker.

Utställningen Gulag – det farfar inte berättade. Foto: Bodil Sundén.

Leve demokratin!

Demokratin har fallerat många gånger. I dessa misslyckanden finns lärdomar. För att fatta kloka beslut i dag måste vi ha kunskap om vad som har hänt i historien. Bara då kan vi undvika att upprepa samma misstag.

Utställningen berättar om demokratins nedmontering i Tyskland under mellankrigstiden och de olika skeendena som till slut ledde till att Hitler kom till makten. Den berättar om hur den folkvalda regeringen tappade kontrollen, hur lagar ändrades och hur diktaturen sakta fick fäste.

Situationen idag är annorlunda än den var i Tyskland under mellankrigstiden. Trots detta finns det likheter i samhällsutvecklingen. Vad finns det för lärdomar i det som hände då när vi ser på hur vi kan stärka vår demokrati idag?

Utställningsplatser 2018:

- Forum för levande historia i Stockholm, 29 aug 2018 – 23 jan 2019.

Utställningen *Vi är romer – möt människorna bakom myten*.

Vi är romer – möt människorna bakom myten

Romer är idag och har också historiskt varit utsatta för diskriminering, förföljelse och hot.

Utställningen berättar om romers vardag och historia. Om 500 år av utanförskap, tätliv, aktivism, glädje, traditioner, musik, och framtidshopp. Den bygger på intervjuer, foton och filmer gjorda med eller av romer. Den beskriver också vandrigen från Indien till Europa, språk och kulturarv.

Utställningen har varit en viktig del i vårt arbete gällande romers historia och i arbetet med att motverka antiziganism. Myndigheten har även fått särskilda medel från regeringen så att varje turnéort kan anställa pedagoger med kompetens gällande romers historia, kultur och traditioner.

Utställningen är producerad av Göteborgs stadsmuseum och utvecklad i samarbete med Forum för levande historia.

Utställningsplatser 2018:

- Västerbottens museum i Umeå, 17 sep 2017 – 15 april 2018. 22 900 besök under 2018.
- Norrbottens museum i Luleå, 15 september 2018 – 9 juni 2019. 25 000 besök under 2018.

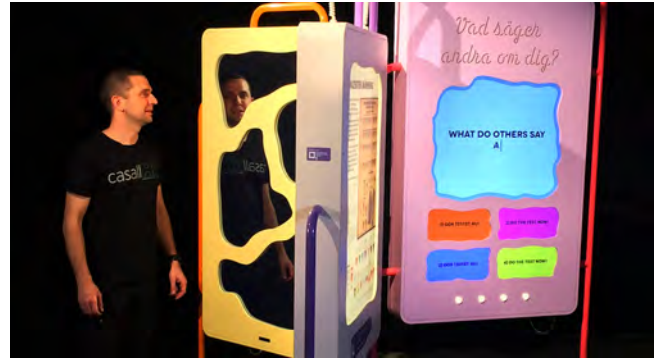
Aktion T4 – om människosyn i Nazityskland

Under 1920-talet började vissa vetenskapsmän i Tyskland propagera för rätten att döda människor som påstods utgöra en belastning för samhället. De menade att människor med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning levde "livsovärldiga liv" och utgjorde en tung börda för de "friska" individerna, för staten och för samhället. Dessa idéer fångades snabbt upp av nazisterna. Under åren 1939–1945 mördades mellan 120 000 och 200 000 människor med olika funktionsnedsättningar i Tyskland.

Utställningen handlar om människosyn i Nazityskland under perioden 1933–1945.

Utställningsplatser 2018:

- Boden och Stockholm. Totalt ca 400 besök. Utställningen turnerar runt i Sverige genom vår samarbetspartner Folkets Hus och Parker.

Den interaktiva utställningen *Stämplad*.
Foto: Henrik Gahnström.

Stämplad

Vi bär alla på föreställningar om hur olika människor är utifrån hur de ser ut. Våra föreställningar grundar sig på de erfarenheter vi har. Sortering och kategorisering är ett nödvändigt sätt att hantera intrycken från vår omvärld, men ibland bygger de på rena fördomar.

Utställningen vill få besökaren att reflektera över hur vi skapar ett "vi" och "dom" och vad det kan leda till. Den primära målgruppen är unga vuxna i åldern 18-25 år, en ålder då man ofta funderar över identitet, grupptillhörighet och självkänsla.

Utställningen är framtagen speciellt för att turnera i stor skala och för att kunna fungera i olika miljöer. Som exempel kan nämnas att vi under året har haft ett samarbetsprojekt kring utställningen med Västarvet, Studieförbundet Sensus samt folkhögskolor och bibliotek i Västra Götaland. I projektet har lyfts frågor om kategorisering av människor och vad det kan leda till, med en utgångspunkt i Förintelsen. Utöver utlån av utställningen har vi haft workshoppar för 130 folkhögskolelärare och sammanlagt har 1 580 folkhögskolelever tagit del av utställningen.

Utställningen är producerad av Forum för levande historia.

Utställningsplatser 2018:

- Stämplad finns i fyra upplagor och har visats på totalt 15 platser under året. För att nå målgruppen har utställningen inte bara visats på museer, utan även i till exempel köpcentrum och folkhögskolor.

Utskrivbara miniatutställningar

På Forum för levande historias webbplats finns nio nedladdningsbara miniatutställningar. Det är mindre utställningar som enkelt kan skrivas ut i A2- eller A3-format för att sättas upp i olika sammanhang, till exempel i skolor och på bibliotek. Vissa av dem är enklare varianter av våra större utställningar.

Vi tar fram en ny miniatutställning varje år inför Förintelsens minnesdag den 27 januari. 2018 producerade vi utställningen *Aldrig mer! Om folk mord*.

Följande miniatyver har funnits tillgängliga att ladda ned under året:

- *70 år sedan befrielsen*. Lyfter överlevandes berättelser och vittnesmål från tiden före, under och efter Förintelsen.
- *Aktion T4 - om människosyn i Nazityskland*. Handlar om människosynen i Nazityskland under perioden 1933–1945.
- *Aldrig mer! Om folk mord*. Belyser FN:s folk mordskonvention och ger exempel på mörka skeenden i historien och vår samtid där den har tillämpats.
- *Anne Frank – "Om jag bara får vara mig själv"*. Beskriver Anne Franks liv och diskuterar även identitet och fördomar idag.
- *Från demokrati till diktatur – steg för steg*. Om nazisternas maktövertagande i Tyskland på 1930-talet. Utställningen visar varför demokratin ständigt måste förklaras och försvaras.
- *Gulag – det farfar inte berättade*. En historisk berättelse och ett personligt porträtt som ger en bild av livet i Gulag.
- *Leve demokratin!* Om de olika skeenden som till slut ledde till att Hitler kom till makten, om hur den folkvalda

regeringen tappade kontrollen, hur lagar ändrades och hur diktaturen sakta fick fäste.

- *Raoul Wallenberg: För mig finns inget annat val*. Berättelsen om den unge affärsmannen och diplomaten som under andra världskrigets slutfas räddade tiotusentals ungerska judar undan de nazistiska förintelslägren.
- *Romer under förintelsen*. Romer är idag och har genom historien varit utsatta för diskriminering, förföljelse och hot. Under Förintelsen på 1940-talet mördades flera hundra tusen romer på grund av sitt ursprung.

Summering och reflektion

Myndigheten har under året utformat en ny utställningsstrategi. Syftet är att utforma utställningar som vänder sig till fler målgrupper. Under året har myndigheten också påbörjat ett utvecklingsarbete kring utställningarnas innehåll, utformning och teknikerbjudande. Idag produceras myndigheten utställningar med en stor bredd, från utskrivbara miniatyver till större utställningar som kan vara konstutställningar eller fördjupande pedagogiska utställningar. Utställningarna visas över hela landet i allt från bibliotek till kulturhus eller på museer.

UTBILDNING / FORTBILDNING

Forum för levande historia erbjuder fortbildningar för olika yrkesgrupper. Vår största målgrupp är skolans personal och då särskilt lärare som undervisar elever i åk 4-9 och på gymnasiet. Vi har dock även utbildat andra anställda inom stat och kommun.

En av våra utbildningar om rasism och intolerans (särskilt regeringsuppdrag). Foto: Juliana Wiklund

Ett effektivt sätt att nå ut till många ungdomar är att fortbilda lärare och andra pedagoger. De kan i sin tur förmedla kunskap och värden till sina elever. Därför har vi arrangerat eller medverkat i ett stort antal fortbildningstillfällen för lärare under året. Målgruppen är i första hand lärare i grundskolans senare årskurser och på gymnasiet som undervisar i historia, samhällskunskap, religion eller svenska.

Fortbildningen för lärare är anpassad till läroplanen och andra styrdokument för skolan. Övergripande teman på årets fortbildningar har varit villkoren för och hoten mot demokrati och mänskliga rättigheter. Vi belyser detta i perspektivet av historiska händelser som Förintelsen, folkmord och brott mot mänskligheten under kommunistiska regimer.

Våra lärarfortbildningar genomförs antingen som lärarseminarier, distanskurser eller studie-/exkursionsresor. De senare åren har vi också erbjudit uppdragsutbildningar via universitet och högskolor. I samarbete med Göteborgs universitet har vi även utvecklat en universitetskurs på temat *Historiografi, exkursionspedagogik och Förintelsens minnesplatser*.

Fortbildningarna syftar till att utveckla lärarnas kompetens att undervisa demokratifrämjande med utgångspunkt i Förintelsens historia.

Vi vänder oss också till andra grupper än skolan med vår verksamhet. Till exempel har vi under året haft utbildningar om rasism för offentligt anställda inom ramen för ett särskilt regeringsuppdrag.

I tabellen nedan redovisas samtliga utbildningsaktiviteter under året oavsett om de finansieras av grundanslaget eller genom särskilda regeringsuppdrag (se nedan). De aktiviteter som ingår i regeringsuppdrag särredovisas även under separata rubriker nedan.

Totalt antal aktiviteter	2016	2017	2018
Lärarseminarier			
antal tillfällen	18	25	32
antal deltagare	700	1 000	1 246
Distanskurser			
antal kurser	1	2	3
antal deltagare	37	57	150
Universitetskurser			
antal kurser	-	1	1
antal deltagare	-	22	25
Studieresor			
antal studieresor	-	2	1
antal deltagare	-	55	20
Utbildningar för offentligt anställda			
antal kurstillfällen	-	35	18
antal deltagare	-	1 900	747

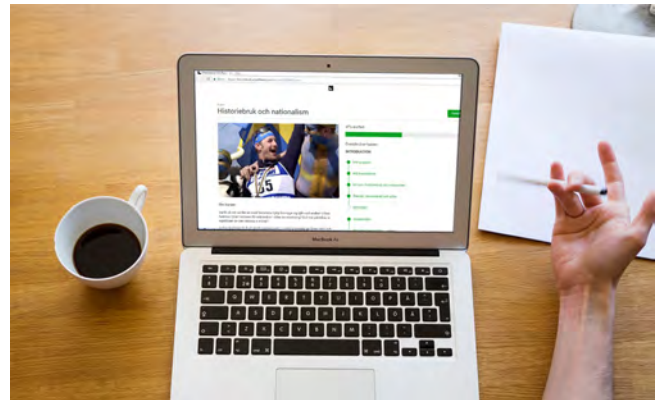
Lärarseminarier

De flesta utbildningstillfällen har varit endags- eller halvdagsseminarier med föreläsningar, workshopar och erfarenhetsutbyte mellan deltagarna. Lärarseminarierna har oftast anordnats i samarbete med andra myndigheter, intresseorganisationer, kommuner eller museer. Exempel på teman har varit historiebruk och nationalism, romers historia och dagens situation, mänskliga rättigheter, rasism och rasismens historia samt Förintelsens historia.

Totalt har 1 251 personer deltagit i de 29 lärarseminarierna som vi har arrangerat runt om i Sverige under året. Av dessa var ca två tredjedelar kvinnor. Antalet lärarseminarier har kunnat utökas tack vare finansiering genom ett tillfälligt regeringsuppdrag om utbildning om rasism och intolerans.

Lärarseminarier utvärderas efter varje tillfälle genom att deltagare får besvara en enkät. 85 % av deltagarna ansåg att fortbildningen som helhet var bra eller mycket bra.

13 av seminarierna hölls på temat Att undervisa om rasism / prata rasism. De ingår i regeringsuppdraget *Utbildning om rasism och intolerans* som beskrivs nedan.

Historiebruk och nationalism ges som distanskurs.

Distanskurser för lärare

Förutom lärarseminarierna har vi anordnat tre distanskurser, varav en på temat Historiebruk och nationalism samt två på temat Att undervisa om rasism. De två kurserna om rasism ingår i regeringsuppdraget Utbildning om rasism och intolerans som beskrivs närmare nedan.

Kurserna har bedrivits på webben och omfattningen motsvarade ca tre dagars arbetsinsats för deltagarna. Fokus har legat på hur man som lärare kan utveckla sin undervisning i linje med skolans styrdokument.

Kursen Historiebruk och nationalism syftade till att ge nya verktyg för att kunna ta svåra samtal i klassrummet där olika historieskrivningar står emot varandra. Kursen Att undervisa om rasism hade som mål att stärka läraren i arbetet med rasismens uttrycksformer och historia, samt göra läraren uppmärksam på sin egen attityd och undervisning.

Distanskurserna hade sammanlagt 151 deltagare från hela landet. En fördel med distanskurser är att alla kan delta på lika villkor, oavsett var i landet man bor. Oavsett kursens tema ansåg mellan 80 till 100 procent att kursen var bra eller mycket bra både när det gällde det tekniska upplägget och innehållet och måluppfyllelse. Den första kursen fick generellt sett lägre betyg. Utifrån respondenternas kommentarer korrigerades vissa övningar i kursen vilket förbättrade deltagarnas upplevelse av kursen i omgång två.

Universitetskurs om historiska minnesplatser i undervisningen

I samarbete med Segerstedtinstitutet vid Göteborgs universitet erbjuder vi den poänggivande universitetskursen *Historiografi, exkursionspedagogik och Förintelsens minnesplatser (7,5 hp)*.

Kursen syftar till att ge yrkesverksamma lärare och pedagoger redskap att öka elevernas medvetenhet och förståelse av bland annat rasism och antisemitism. Den ger kunskap om hur historiska minnesplatser kan användas i undervisningen och verktyg för att arbeta med studieresor som

pedagogisk form. Kursen är en del av regeringsuppdraget om hågkomstresor (se nedan).

Under året har den kurs som startade 2017 slutförts och ytterligare en påbörjats, vilken kommer att examineras i januari 2019. Den hade 25 deltagare. Antagning för en tredje kurs som genomförs vårterminen 2019 har gjorts under hösten 2018.

Vid alla antagningsomgångar har söktrycket varit stort vilket visar på ett behov av denna typ av fördjupande fortbildning för pedagoger.

Fortbildning för museipersonal

Forum för levande historias kompetens efterfrågas också av andra kulturinstitutioner som ska arbeta med frågor som rör Förintelsen. Vi utbildar löpande museipedagoger på andra orter i samband med att våra utställningar går på turné. Under året har vi också haft utbildningar för personal på Kulturhuset och Historiska museet i samband med utställningarna *Witnesses* respektive *Speaking memories*.

En judisk begravningsplats i Polen. Bild från den exkursionsresa till Polen som ingick i kursen *Historiografi, exkursionspedagogik och Förintelsens minnesplatser*. Foto: Richard Millings.

Studieresor till Förintelsens minnesplatser

Att ta del av historiska minnesplatser på plats ger en fördjupad förståelse och kunskap. Under året har vi tillsammans med Svenska kommittén mot antisemitism arrangerat en studieresa till Förintelsens minnesplatser i Polen. Deltagare var 20 lärare som ingår i ett nätverk av lärare som är särskilt intresserade av utbildning kopplat till Förintelsens historia. Resan gick till Gdansk-området och gruppen besökte bland annat det före detta koncentrationslägret Stutthof.

Hågkomstresor till Förintelsens minnesplatser (särskilt regeringsuppdrag)

I maj 2018 fick Forum för levande historia i uppdrag av regeringen att stärka förutsättningarna för hågkomstresor till Förintelsens minnesplatser. Uppdraget löper 2018-2020.

Under året har en projektplan arbetats fram och i arbetet med den har ett referensgruppsmöte genomförts med Svenska kommittén mot antisemitism, Segerstedtinstitutet vid Göteborgs universitet och Skolverket.

Under hösten har vi genomfört tre seminarier i Karlstad, Göteborg och Stockholm. De hade fokus på forskningsläget kring denna typ av resor och gav också tips om hur resor till Förintelsens minnesplatser kan planeras och genomföras. Seminarierna vände sig till pedagoger som planerar att resa med grupper.

Som en del av uppdraget fick också Forum för levande historia möjlighet att genomföra ytterligare en kurs i samverkan med Segerstedtinstitutet, Historiografi, exkursionspedagogik och förintelsens minnesplatser, se ovan.

Utbildning om rasism och intolerans (särskilt regeringsuppdrag)

Forum för levande historia har fått ett särskilt regeringsuppdrag att genomföra utbildningsinsatser om olika former av rasism och intolerans i historien och idag. Regeringsuppdraget inleddes 2015 och det har sedan förlängts successivt, nu senast fram till 2019. Satsningen ska bidra till att skapa ett jämlikt samhälle präglad av respekt för alla människors lika värde och rättigheter och till att främja demokratin.

Vi redogör nedan översiktligt för regeringsuppdraget som även återrapporteras i särskild ordning.

Nätverksträffar för skolans anställda

I regeringsuppdragen ingår att genomföra en utbildningsinsats mot förskolan, grundskolan och gymnasieskolan.

De kurser för skolpersonal som tidigare arrangerats tillsammans med Skolverket på temat *Motverka rasism och främlingsfientlighet i förskolan och skolan* följdes under hösten upp genom att erbjuda lärosätena att arrangera regionala nätverksträffar i samarbete med Forum för levande historia och Skolverket. Nätverksträffar genomfördes vid fem lärosäten med sammanlagt 175 deltagare.

Nätverksträffarna syftade till att lyfta de problem och framgångsfaktorer som handlar om att motverka främlingsfientlighet och rasism i skolan och gav deltagarna möjlighet till erfarenhetsutbyte kring arbetet som skett på skolorna efter att kursen avslutats.

Utvärderingar som lärosätena genomfört visar att deltagarna var nöjda med den kunskapspåfyllnad de själva fått och möjligheten till erfarenhetsutbyte. Deltagarna lyfte dock behovet av en engagerad skolledning för att det ska vara möjligt driva arbetet vidare på skolan.

Fortbildning för lärare

Vi har i samarbete med olika kommuner genomfört fortbildningar för lärare på temat Prata rasism. Syftet med fortbildningarna har varit att visa på hur man med utgångspunkt i historia kan utveckla sin undervisning om rasism.

Planering och genomförande av dessa fortbildningar har skett i nära dialog med ansvariga för kompetensutveckling i kommunen. Inom detta tema har, som ovan beskrivits, även två webbkurser med rubriken Att undervisa om rasism genomförts.

Under året har Forum för levande historia färdigställt ett webbaserat undervisningsmaterial om antisemitism, *Antisemitism då och nu*, i samarbete med Svenska kommittén mot antisemitism. Materialet har lanserats i samband med utbildningsdagar på temat.

Utbildningar för offentligt anställda

2016 utvidgades regeringsuppdraget till att utöver skolan även omfatta utbildning av andra offentligt anställda yrkesgrupper. Syftet med utvidgningen var att förmedla kunskap om rasismen och dess olika former i historien och idag till yrkesgrupper som i sin myndighetsutövning eller publika verksamhet ofta möter personer som utsätts för rasism och liknande former av fientlighet. Vi tog med hjälp av fokusgrupper fram ett utbildningskoncept med fokus på målgruppernas behov.

Vi har under året genomfört 18 utbildningstillfällen och nått ca 750 offentligt anställda varav 87 % i kommun. Under 2018 gjordes en satsning på utbildningsinsatser i Norrbotten och hälften av kurstillfällena hölls där. Drygt 70 % av deltagarna var kvinnor och knappt 30 % var män. Uppföljningen visar att 88 % var nöjda eller mycket nöjda med utbildningen som helhet. Dock efterfrågas mer handfasta verktyg och metoder för att arbeta mot rasism i den egna yrkesrollen. Detta är därför något som vi arbetar med att ta fram.

"Prata rasism" i skolan och på jobbet

I början av året lanserade vi en satsning kallad "Prata rasism" för att göra vårt stöd på temat rasism ännu tydligare. Vi tog särskilt fram två målgruppsanpassade stöd: "Prata rasism i skolan" och "Prata rasism på jobbet".

Under "Prata rasism i skolan" samlade vi ett digitalt klassrumsmaterial och fördjupningsmaterial om rasism i historien och idag. Det digitala klassrumsmaterialet för högstadiet och gymnasiet syftar till att utveckla elevernas kritiska tänkande genom övningar i källkritik och historiebruk. Där får eleverna arbeta med händelser i Sveriges historia som kan kopplas till afrofobi, antisemitism, antiziganism, islamofobi och rasism mot samer. Materialet lanserades i slutet av 2017 och har under året nått många elever. Det har haft en betydligt högre användning jämfört med klassrumsmaterial vi har lanserat tidigare år.

Under "Prata rasism på jobbet" samlade vi bland annat filmer och poddar med samtalsövningar. Där finns också övningar för att skatta den egna arbetsplatsen, ge fördjupad kunskap till olika yrkesgrupper och stödja förändringsarbete i organisationer. Sex korta situationsfilmer med samtalsövningar visar hur fördomar kan påverka oss i olika situationer, hur stereotypa föreställningar uttrycks på arbetsplatsen och i vardagen och vilka konsekvenser det får. Sammanlagt har filmerna visats fler än 10 000 gånger under året och de används exempelvis vid Försäkringskassans interna kompetensutveckling.

Regeringsuppdraget om rasism och intolerans	2016	2017	2018
Fortbildning för skolans personal			
antal tillfällen	9	18	16
antal deltagare	433	892	694
Distanskurser			
antal kurser	-	-	2
antal deltagare	-	-	100
Konferenser för skolans personal			
antal konferenser	-	5	-
antal deltagare	-	1 300	-
Utbildningar för offentligt anställda			
antal kurstillfällen	-	35	18
antal deltagare	-	1 900	747

Summering och reflektion

Myndighetens utbildningsverksamhet har förstärkts och ökat i omfattning. I dagsläget kan myndigheten erbjuda fortbildning i olika format för att passa olika behov och förutsättningar. Utvecklingen mot fler digitala distanskurser fortsätter.

Samtidigt har myndighetens huvudmålgrupp, lärare, nåtts av fler utbildningstillfällen vilket fallit väl ut. Vi har också initierat och inlett samarbete med Göteborgs universitet i ett helt nytt ämnesfält: resepedagogik till Förintelsens minnesplatser. På så sätt är vi med och utvecklar ett nytt universitetsämne.

PROGRAMAKTIVITETER

Professor Yehuda Bauer talade på Förintelsens minnesdag som inbjuden av myndigheten. Foto: Bo Ljungholm.

Förintelsens minnesdag

Den 27 januari samlas människor över hela världen i en årlig manifestation. Det är den internationella minnesdagen för Förintelsens offer – samma datum som förintelselägret Auschwitz-Birkenau befriades 1945. Sedan 2001 har det varit en nationell minnesdag och 2005 deklarerade FN denna dag som internationell minnesdag.

Varje år uppmärksammar Forum för levande historia minnesdagen. Det är en dag då vi hedrar minnet av alla som mördades under Förintelsen och av dem som kämpade mot nazismen. En dag för alla som vill uttrycka sitt stöd för alla människors lika värde.

I Stockholm arrangerade vi en minnesceremoni på Raoul Wallenbergs torg, med bland annat ljusständning och tal av överlevande från Förintelsen. Ca 600 personer deltog i ceremonin, som också direktsändes av oss själva och flera medier, bland annat DN och SVT. Myndighetens var även

medarrangör av minnesceremonierna för judar i Stora synagogan respektive romer i S:t Jacobs kyrka i Stockholm. I samband med Förintelsens minnesdag bjöd myndigheten också in den israeliske historikern Yehuda Bauer till Sverige. Bauer är professor och en av de ledande auktoriteterna inom folkmordsområdet. Han var också rådgivare till statsminister Göran Persson när Stockholmskonferensen arrangerades år 2000. Besöket gjorde det möjligt att genomföra en rad arrangemang, bland annat genomfördes ett seminarium på slottet i samarbete med kungahuset, en föreläsning på Uppsala universitet och ett tal vid riksdagens minneshögtid. Bauer medverkade också flera gånger i media under sitt besök i Sverige.

Vi har även arbetat med att sprida kunskap om minnesdagen i hela Sverige. I samband med Förintelsens minnesdag arrangerade lokala aktörer manifestationer, seminarier och andra aktiviteter på många orter. Många av dem rapporterades in till Forum för levande historias minnesdagskalen-

darium som fungerar som en gemensam nod för dessa aktiviteter. 2018 rapporterades 248 aktiviteter in på mer än 70 orter.

Förintelsens minnesdag	2016	2017	2018
Antal inrapp. programpunkter	160	215	248
Antal inrapporterade orter	83	102	70

Varje år tar vi fram en ny nedladdningsbar miniatyrbild för Förintelsens minnesdag som kan användas av arrangörer runt om i Sverige. 2018 års miniatyrbild var *Aldrig mer – om folkmord*.

Ceremoni vid Förintelsens minnesdag på Raoul Wallenbergs torg i Stockholm. Foto: Bo Ljungholm.

Bokmässan

För att sprida kunskap, metoder och material som har tagits fram inom temat "Prata rasism" valde vi att i år samarbeta med Bokmässan i Göteborg. Forum för levande historia var mässans huvudpartner under temat "Respekt" och vi hade en stor monter med scen vid entrén till mässan.

Invigningsceremonin för hela Bokmässan ägde rum i vår monter och vi var även värdar för ett stort mingel i samarbete med Kulturrådet.

I samarbete med Bokmässan samt olika förlag och organisationer arrangerade vi 11 seminarier på mässan med totalt 1 655 besökare. Det innebär ett genomsnitt på 150 personer per seminarium, vilket är mer än hela Bokmässans genomsnitt som var 99 personer. Ett av seminarierna filmades av UR för Kunskapskanalen.

Vidare arrangerade vi 40 samtal på scenen i vår monter. De besöktes av sammanlagt 2 293 personer med ett snitt på 57 personer per program. De flesta av dessa samtal live-sändes på vår Facebooksida och de hade sammanlagt 33 000 visningar.

Bokmässan besöktes totalt av över 85 000 personer. Satsningen på Bokmässan gav oss därför möjlighet att nå ut med de pågående regeringsuppdragen och att nå bredare målgrupper som ett komplement till övrig kommunikation. Målet med vår närvaro var att stärka besökarens förmåga att i sin yrkesutövning eller som privatperson arbeta mot rasism.

Att vi hade en egen scen gav oss även möjlighet att samarbeta med andra myndigheter, offentliga aktörer, förlag och civilsamhället. Totalt samarbetade vi med 34 organisationer, hälften hade vi samarbetat med tidigare och hälften var nya samarbetspartners.

Vår närvaro på Bokmässan gav även ca 150 pressklipp, dvs vi fick stor spridning av våra frågor.

Programkvällar

Under året har vi haft öppna programkvällar för allmänheten. Vi har bjudit in till totalt tio kvällar med föreläsningar eller samtal.

- Boksamtal: *Att återvända till livet*. Om livet efter Förintelsen
- Boksamtal: Serieromanen *Vi kommer snart hem igen*.
- Europa i dag – Fokus Polen
- Europa i dag – Fokus Ungern
- Europa i dag – Fokus Tjeckien
- Europa i dag – Fokus Tyskland/Österrike
- Mod – Mod som förändrar världen
- Mod – Zaida Cataláns mod
- Mod – Är mod farligt?
- Mod – Per Anger-pristagaren Teodora del Carmen Vásquez

Programkväll om mod. Foto: Liv Weisberg.

Boksamtalerna arrangerades i samarbete med författare och förlag med anledning av relevanta ämnen och kopplingar till myndighetens uppdrag.

Vårens programkvällar arrangerades i samverkan med Europahuset och EU-kontoret, samt berörda ambassader och experter från/på respektive land. Syftet var att koppla myndighetens kärnuppdrag till relevanta händelser och tendenser i omvärlden och närområdet i andra delar av Europa.

Höstens programkvällar knöts tematiskt till utställningen *Spelar roll* som öppnade i september. Temat Mod genomstrukturerades och kunde knytas till det berörda ämnet åskådarrollen och civilkurage.

Programkvällar	2016	2017	2018
Antal tillfällen	i.u.	7	10
Antal deltagare	i.u.	671	942

Under året har vi utökat antalet programkvällar och vi har också fått fler besökare. För att fler ska ha möjlighet att ta del av dem har vi även live-streamat programkvällarna och därefter gjort dem tillgängliga på vår webbplats.

Raoul Wallenberg-priset

Raoul Wallenberg-priset instiftades 2013. Det delas ut årligen av stiftelsen Raoul Wallenberg Academy som är en självständig organisation, helt frikopplad från Forum för levande historia.

Priset ges till en person som i Sverige arbetar i Raoul Wallenbergs anda, främst genom kunskapshöjande insatser för barn och ungdomar om främlingsfientlighet, intolerans och alla människors lika värde.

Vi medverkar i arbetet genom att delta i juryn som väljer ut pristagaren. Myndigheten har även regeringens uppdrag att utbetala ett statligt bidrag till Raoul Wallenberg Academy för priset. Bidraget var på 200 000 kronor, där 100 000 kronor har använts till prissumman och 100 000 kronor har använts till kringkostnader som lokalhyra, programkostnader och projektledare.

2018 års Raoul Wallenbergpris tilldelades Jonathan Le-man. Jonathan är en av Sveriges främsta kännare av antisemitiska rörelser. Han har under många år arbetat mot antidemokratiska och antisemitiska rörelser.

Summering och reflektion

Myndigheten genomför programkvällar i och utanför myndighetens lokaler i Gamla stan. Syftet är att erbjuda en möjlighet till fördjupning i olika ämnen ofta inom brännande och aktuella frågor. Rangen av aktiviteter går från det mer intima formatet till Förintelsen minnesdag där hundratals gäster deltar i Stockholm och tusentals över hela landet. En ny arena för i år var Bokmässan där myndigheten genomförde ett stort antal samtal i samarbete med allt från myndigheter till aktörer från förlag eller civilsamhället.

DIGITAL KOMMUNIKATION

Digitaliseringen innebär att vi kan nå ut bredare med vår verksamhet, med en större geografisk spridning. Vi prioriterar därför digitala produkter och digital kommunikation. I princip allt vi producerar tillgängliggörs digitalt.

FORUM FÖR LEVANDE HISTORIA

Lyssna Press/Media Lästlist English

FAKTA & FÖRDJUPNING FÖR KLASSRUMMET MATERIALBANK OM OSS KALENDARIET UTSTÄLLNINGAR

Sök

FAKTA & FÖRDJUPNING

PÅ DE HÄR SIDORNA KAN DU FÖRDJUPA DIG I VÅRA TEMAN. HÄR FINNS BLAND ANNAT FAKTATEXTER, VITNESMÅL OCH ARTIKLAR.

FÖRINTELSEN

Förintelsen är ett skrämmande exempel på vad som kan hända om vi inte håller debatten om demokrati och människors lika värde vid liv.

KOMMUNISTISKA REGIMERS BROTT MOT MÄNSKLIGHETEN

Några av de värsta brotten mot mänskligheten i modern tid har begåtts av kommunistiska regimer i Sovjet, Kina och Kambodja.

Vi använder webbplatsen levandehistoria.se aktivt för att nå ut med våra frågor.

Webbplatsen levandehistoria.se

Webbplatsen levandehistoria.se är vår viktigaste kommunikationskanal. Den har fördelen att alla i hela landet har samma möjlighet att ta del av vårt utbud. Allt vårt material är tillgängligt där utan kostnad.

Antalet besökare på webbplatsen ökade ytterligare 2018.

Webbplatsen	2016	2017	2018
Antal sidvisningar (miljoner)	2,38 M	2,45 M	2,60 M
Antal besökare	532 000	540 000	583 000

I det följande ges exempel på det digitala material som finns tillgängligt på levandehistoria.se.

Fördjupningsmaterial

På webbplatsen finns fördjupningsmaterial samlat tematiskt. Det finns ingångar för till exempel *Demokrati*, *Förintelsen*, *Kommunistiska regimers brott mot mänskligheten*, *Rasism* och *Tolerans*.

Utställningar för nedladdning

På webbplatsen finns nio minutställningar som kan laddas ned, skrivas ut och sättas upp av den som så önskar. Det är populärt bland aktörer med mindre resurser, till exempel skolor, föreningar och bibliotek.

Undervisningsmaterial för skolan

Under året har vi tagit fram två nya undervisningsmaterial för skolan, ett om propaganda och ett om antisemitism. Målgruppen är högstadiet och gymnasiet. Syftet är att eleverna ska utveckla sin förmåga att analysera sin samtid med utgångspunkt i historien. Undervisningsmaterialet finns fritt tillgängligt på vår webbplats.

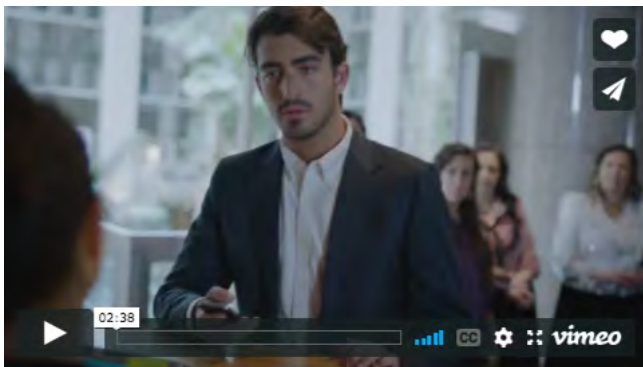
Distanskurser

Vi har anordnat flera distanskurser för lärare om historiebruk och nationalism. De beskrivs närmare i avsnittet Utbildning/fortbildning. Dessa kurser är helt webbaserade, vilket gör att de är tillgängliga på lika villkor för alla i hela landet.

Filmer

I vårt filmrum på webbplatsen finns filmer för både fördjupning och inspiration. Under året har vi lanserat sex filmer om rasism samt producerat tre nya filmer om demokrati för lansering under 2019.

Vi använder också löpande filmmediet för enklare produktioner för att öka genomslaget i sociala medier.

En av våra filmer som väcker frågor om rasism.

Sociala medier

Sociala medier är viktiga kanaler för att skapa intresse för våra frågor och för vår verksamhet, men också som en direkt kommunikationskanal med användarna. Vi når många människor som är engagerade i våra frågor genom dessa kanaler och har en hög grad av interaktivitet. Våra sociala kanaler växer i vikt som kanal för att marknadsföra hela vår verksamhet.

Vi finns på Facebook, Twitter och Instagram, där Facebook fortsatt att vara den viktigaste sociala kanalen. Antalet

följare på Facebook har ökat ytterligare till över 14 000. Vi har under året satsat för att ytterligare sprida vår verksamhet genom sociala medier på ett målgruppsanpassat sätt. Som ett exempel kan nämnas den adventskalender vi publicerade under december månad på Facebook och Instagram. Genom att lyfta positiva historiska händelser på ett lättillgängligt sätt ville vi attrahera fler till vår verksamhet. Genom satsningen fick vi hundratals nya följare och nådde 100 000-tals personer.

Under året har vi också kraftigt ökat livesändning på Facebook av våra evenemang, då det gör att människor från hela landet kan ta del av våra arrangemang. Under 2018 har vi livesänt ett 60-tal evenemang, till exempel samtal och debatter i aktuella frågor.

Sociala medier	2016	2017	2018
Antal följare Facebook	9 681	11 138	14 194
Antal följare Twitter	2 797	3 059	3 304
Antal följare Instagram	1 095	1 536	2 481

Poddar

Var kommer fördomar ifrån? Sitter rasism i en människas huvud eller i samhällets strukturer? I vår poddserie *Prata rasism* hörs forskares olika och ibland motstridiga perspektiv. Våra sex poddar om rasism har under året haft över 12 000 lyssningar.

Böcker för nedladdning

Samtliga publikationer utgivna av Forum för levande historia finns digitalt nedladdningsbara på webbplatsen utan kostnad. Den mest kända av våra böcker, *...om detta må ni berättas...*, finns till exempel digitalt tillgänglig i tre versioner: som vanlig pdf, som pdf med länkar till filmklipp och som e-bok med inbäddade filmklipp och andra extrafunktioner.

Summering och reflektion

Myndigheten är synlig och närvarande på sociala medier. Samtidigt lanserar vi nya digitala kvalitativa verktyg.

Våra nya digitala satsningar som exempelvis livesändningar, filmer och fortbildningar för lärare har fallit ut mycket väl. Det senare ger goda förutsättningar för digitala utbildningar också för andra målgrupper. Vi arbetar nu till exempel med att utveckla en grundläggande webbförbildning om rasism och hbtq-frågor för offentliganställda.

KUNSKAPSUPPBYGGNAD

Inom myndighetens områden produceras årligen ny kunskap och ny litteratur. Vi arbetar i alla delar av verksamheten med att förmedla, sprida och inspirera till ökad kunskap. I detta är ett utbyte och nära samverkan med akademien och andra kunskapsförmedlande aktörer av stor vikt. Forum för levande historia producerar och distribuerar också publikationer av olika slag.

Forskningskontakter

Forum för levande historia arbetar aktivt med att med stöd i forskningen lyfta fram hur det förflutna fortfarande lever och verkar i samtiden. Vi utgår från forskning och beprövade metoder i verksamheten, vilket gör kontakter och samverkan med forskningsinstitutioner till en integrerad och väsentlig del av arbetet.

I samband med Förintelsens minnesdag bjöd myndigheten in den israeliske historikern Yehuda Bauer till Sverige. Bauer är professor och en av de ledande auktoriteterna inom folkmordsområdet.

Vi har även haft andra internationella forskarkontakter, främst genom den internationella samarbetsorganisationen *International Holocaust Remembrance Alliance* men även med t.ex. HL-senteret i Norge och med University of South Carolina i USA.

Vi har vidare haft kontakter med forskare vid flera svenska lärosäten, till exempel Stockholms universitet, Uppsala universitet, Lunds universitet, Göteborgs universitet, Malmö högskola, Södertörns högskola och Umeå universitet.

Seminarier

I samband med lansering av rapporter eller genom särskilda samarbeten har vi har arrangerat flera seminarier för särskilt inbjudna aktörer. I samarbete med Forum för ideella organisationer med social inriktning genomförde vi ett frukostseminarium om rapporten *Med egna ögon*.

Vi genomförde också ett seminarium om "Besöksmål Auschwitz".

På MR-dagarna genomfördes ett seminarium på temat "Hur påverkar det rasistiska och hbtq-foba hatet demokratin?"

Rapportserie och publikationer

Vi har under året gett ut rapporten *Besöksmål Auschwitz – Om svenska resor för elever till Förintelsens minnesplatser*.

Studieresor för skolelever till Förintelsens minnesplatser är en frekvent förekommande och expanderande företeelse

i svenskt skolväsende, trots att inte några krav på att genomföra resor återfinns i skolans styrdokument. Syftet med rapporten är att undersöka under vilka former resorna genomförs samt att analysera vilka olika resegenrer som går att urskilja i materialet.

Rapporten visar att de svenska resornas mål är universella, inte partikulärt nationella. Tanken är att resorna ska tydliggöra vikten av att alla människor tilldelas lika värde. Därmed ska målet med att inverka positivt på samtid och framtid uppnås. Själva resandet som aktivitet i en ny miljö innebär förändrade sociala situationer för den enskilde eleven, och ett mål är att dra nytta av detta och möjliggöra individuell utveckling.

Vi har även gett ut rapporten *Med egna ögon – svenska vardagsförståelser av rasism*. Där presenteras människors föreställningar om rasism i det svenska samhället, baserat på webbintervjuer som genomfördes i slutet av 2017. Dessutom diskuteras dessa föreställningar i relation till olika bakgrundsfaktorer.

Under året togs också en publikation fram som samlar en serie artiklar där medarbetare på några av myndigheterna som arbetar med insatser inom ramen för regeringens plan mot rasism, andra former av fientlighet och hatbrott om erfarenheter och lärdomar av arbetet. Publikationen ska fungera som en inspirationskälla och öka erfarenhetsutbytet mellan myndigheter.

Rapporten *Med egna ögon* gavs ut under året.

... om detta må ni berätta ...

En bok om Förintelsen i Europa under åren 1933–1945. Med hjälp av fakta, dikter, citat och vittnesmål visar författarna Stéphane Bruchfeld och Paul A. Levine en bild av hur det ofattbara blev verklighet. Boken handlar om vad människor är i stånd att göra mot andra människor när demokratins värden bryts ner och ersätts av hatets och våldets ideologi.

Första upplagan gavs ut 1998. Den reviderades senast 2015. Boken finns översatt till engelska, finska, arabiska, serbokroatiska, turkiska, spanska och persiska. Den finns även i punktskrift för synskadade samt som video med teckenspråk för hörselskadade.

... om detta må ni berätta ...	2016	2017	2018
Tryckt upplaga			
Svenska	20 404	16 497	16 980
Engelska	1 141	1 500	1 337
Övriga språk	0	0	0
Punktskrift/teckenspråk/CD	16	16	31
Nedladdning av pdf-bok			
Svenska	3 520	3 788	2 384
Svenska med länkar till filmklipp	3 788	2 299	2 523
Engelska	591	543	225
Arabiska	441	488	377
Persiska	181	422	164
Övriga språk	159	220	119
Nedladdning av e-bok			
Svenska	1 368	865	1 379
Summa	31 609	26 638	7 171

Under 2018 distribuerades mer än 25 000 exemplar av boken, varav drygt 7 000 i digital form. Under de 20 år som boken har funnits har den distribuerats i mer än 1,6 miljoner exemplar.

I framtiden kommer vi att i större utsträckning förmedla innehållet digitalt i stället för i tryckt form. Boken går till exempel att ladda ned som pdf-bok på vår webbplats. Det finns även en utvidgad pdf-version med länkar till filmklipp på internet. Dessutom finns den som komplett e-bok för iPad och Mac med inbäddade filmklipp, lyssnafunktion, begreppslista, bildspel och tidslinje. E-boken är framtagen i samarbete med UR.

Både den tryckta boken, pdf-boken och e-boken har tillhandahållits utan kostnad.

Bibliotek

Forum för levande historias bibliotek är specialiserat på ämnesområdena Förintelsen, folkmord samt brott mot mänskligheten under kommunistiska regimer. Vi har även litteratur

inom områdena demokrati, mänskliga rättigheter och HBTQ-frågor. Biblioteket är ett referensbibliotek, dvs litteraturen kan studeras på plats. Vi har ca 5 300 titlar och bibliotekets samling har under 2018 ökat med 3 %. Samtliga titlar är katalogiserade och sökbara i den nationella biblioteksdata-basen Libris.

Vi har gett uppsatsstöd till elever som skriver uppsats inom våra ämnesområden och tagit emot lärarstudenter och andra grupper som besökte Forum för levande historia. Genom boktips på webben och i sociala medier har vi även förmedlat aktuell litteratur.

Dessutom förvaltar biblioteket vittnesmål från överlevande efter Förintelsen och andra folkmord. Det finns få överlevande från Förintelsen kvar i livet och vittnesmålen är en värdefull historisk dokumentation för kommande generationer. Under 2018 har vi haft vår andra träff med organisationer från hela landet som aktivt arbetar med att sprida kunskap om Förintelsens överlevandes berättelser.

Biblioteket har haft samma öppettider som utställningarna, dvs normalt sex dagar i veckan, vardagar kl. 12-17 och lördagar kl.12-16 året om.

Inför Förintelsekonferensen 2020 (särskilt regeringsuppdrag)

Forum för levande historia fick i uppdrag av regeringen att ta fram ett underlag med erfarenheter och förslag på tema och innehåll inför den högnivåkonferens om Förintelsen som kommer att arrangeras 2020. Uppdraget genomfördes under 2018. I arbetet med att ta fram detta underlag samrådde vi med forskarsamhället samt internationella och nationella experter.

Summering och reflektion

Under året har ett nytt arbetssätt kring produktion av rapporter provats och fallit väl ut. Förhoppning är att under kommande år kunna utöka antalet rapporter som tas fram i samverkan med forskarsamhället.

Bibliotekets potentiella användare efterfrågar mer digitalt material som man kan ta del av från hela landet. Ett utvecklingsarbete kring biblioteket kommer genomföras under 2019.

Intresset för boken ... om detta må ni berätta ... är fortsatt mycket högt, även om vi ser en viss nedgång. Det kan förklaras av att det numera finns fler lättöverskådliga böcker på svenska i ämnet.

Myndighetens kunskapsområden har blivit alltmer efterfrågade då frågorna om Förintelsens historia samt demokrati-främjande arbete ligger högt upp på agendan för många institutioner, myndigheter och kommuner.

INTERNATIONELLT SAMARBETE

En viktig del av vår verksamhet är att bygga nätverk och samarbeta med institutioner och organisationer. Vi har även samarbeten internationellt. Genom dessa samarbeten får vi nya kunskaper, inspiration och möjlighet att nå ut till fler människor.

Årets Per Angerpristagare Teodora del Carmen Vásquez släpps ut från fängelset i El Salvador. Foto: Amnesty International.

Per Anger-priset

Per Anger-priset är svenska regeringens internationella pris för humanitära och demokratifrämjande insatser. Det instiftades 2004 och delas ut årligen av Forum för levande historia.

Priset har fått sitt namn efter Per Anger som var diplomat i Budapest under andra världskriget. Han tog initiativ till det svenska arbetet med att rädda ungerska judar undan nazisternas förföljelse och avrättning.

Priset ges till en person eller en organisation som genom sina handlingar verkat för mänskliga rättigheter och för stärkt demokrati och medmänsklighet i den humanistiska

anda som kännetecknade Per Anger. Prissumman är 150 000 kronor. Forum för levande historia har i uppdrag av regeringen att ansvara för juryarbetet, arrangera prisutdelningen och även i övrigt organisera allt arbete som rör priset.

2018 års Per Anger-pris tilldelades Teodora del Carmen Vásquez för sin kamp för kvinnors rätt till sexuell och reproduktiv hälsa i El Salvador. Hon dömdes till 30 års fängelse för mord efter att hon fött ett dött barn och anklagats för abort. I februari 2018 släpptes hon, efter tio år i fängelse. Inifrån fängelset och efter frigivningen har hon, trots den fara det innebär, kämpat för kvinnors sexuella och reproduktiva rättigheter i El Salvador.

Teodora del Carmen Vásquez tog emot priset den 8 november vid en ceremoni på Göta Lejon i Stockholm med 890 besökare. Prisutdelare var kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke.

I publiken fanns inbjudna elever från tre gymnasieskolor. En enkät visade att 84 % av dessa ansåg att deltagandet i prisceremonin inspirerade dem till att engagera sig i frågor kring mänskliga rättigheter och allas lika värde.

På myndighetens webbplats finns, förutom allmän information om priset och pristagaren, även ett skolmaterial kallat *Människorättskämpar*. Det är baserat på filmade intervjuer med tidigare pristagare och ger stöd till lärare som vill arbeta med frågor kring mänskliga rättigheter och civilkurage.

” Jag blev väldigt motiverad till att själv göra något för att förbättra världen.”

(Elev på prisceremonin för Per Angerpriset)

International Holocaust Remembrance Alliance

I myndighetens uppdrag ingår att representera Sverige i det internationella samarbetsorganet *International Holocaust Remembrance Alliance* (IHRA) och att ansvara för sammansättningen av den svenska delegationen. IHRA fungerar som en röst i den internationella debatten om frågor kring utbildning, minne och forskning kring Förintelsen. Organisationen tillkom på svenskt initiativ 1998 och den s.k. Stockholmsdeklarationen ligger till grund för arbetet.

Genom IHRA bidrar Sverige till det internationella samarbetet som rör lärdomarna av Förintelsen. Forum för levande historia får genom nätverket även ett värdefullt kontaktnät med experter från de olika medlemsländerna.

Vi har under året deltagit aktivt i arbetsgrupperna *Academic working group*, *Museum and Memorial Working Group*, *Roma Genocide Committee* samt *Education working group*.

Auschwitz-Birkenau Foundation

Stiftelsen *Auschwitz-Birkenau Foundation* grundades 2009 i syfte att bidra till bevarandet av minnesplatsen Auschwitz-Birkenau utanför Krakow i Polen.

Sverige är ett av de länder som har bidragit till stiftelsens fond. Därmed är Sverige inbjudet att ha en representant i *International Committee*. Denna utses genom Forum för levande historia.

Annat internationellt samarbete

Vid våra seminarier och programaktiviteter har vi ofta haft internationell medverkan. Vi har också tagit emot studiebesök till myndigheten från olika länder, inklusive flera ambassadörer.

I samband med Förintelsens minnesdag bjöd myndigheten som tidigare nämnts in professor Yehuda Bauer från Israel, en internationell auktoritet inom forskning om Förintelsen. Bauer medverkade i ett flertal föreläsningar och seminarier.

Under året har Forum för levande historia även inlett ett samarbete med det norska HL-senteret, som på uppdrag av Nordiska ministerrådet provar en modell för demokratiframjande skolutveckling i de nordiska länderna. Vi har också arbetat tillsammans med ett flertal partners i Europa med att identifiera framgångsrika pedagogiska metoder för att stärka kritiskt tänkande, i syfte att motverka odemokratiska tendenser.

Summering och reflektion

Myndighetens ämnesområden är internationella till sin karaktär. Därför behöver vi arbeta med internationella utblickar och verka i internationella sammanhang. Forum för levande historia spelar en viktig roll som en officiell, statlig aktör och många institutioner i vår omvärld är intresserade av samverkan och erfarenhetsutbyte i en tid då demokratin utmanas på många håll.

SAMLAT GREPP MOT RASISM OCH HATBROTT

Regeringen har fastställt en nationell plan mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott kallad *Samlat grepp mot rasism och hatbrott*. Det övergripande målet är ett strategiskt, effektivt och samlat arbete mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott i Sverige.

Särskilt regeringsuppdrag

Forum för levande historia har fått i uppdrag av regeringen att samordna och följa upp den nationella planen. Uppdraget är i nuläget tidsbegränsat 2016-2019.

Vi redogör här översiktligt för regeringsuppdraget som även återrapporteras i särskild ordning.

Myndighetschefer i samtal om hur rasism och hbtq-fobi påverkar demokratin vid MR-dagarna i Stockholm.
Foto: Mikael Öhman Almén.

Samordning

Samordningsuppdraget innebär att regelbundet genomföra erfarenhets-, kunskaps- och informationsutbyten mellan olika aktörer inom området, främst myndigheter.

Tre träffar för myndigheterna har genomförts under året. Samtliga myndigheter med uppdrag inom planen har bjudits in. Dessa är Brottsförebyggande rådet, Diskrimineringsombudsmannen, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Myndigheten för stöd till trossamfund, Polisen, Sametinget, Segerstedtinstitutet vid

Göteborgs universitet, Kulturrådet, Skolverket, Totalförsvarets forskningsinstitut, Vetenskapsrådet och Åklagarmyndigheten. Utöver de myndigheter som ingår i planen har även Arbetsförmedlingen, Boverket, Försäkringskassan, Länsstyrelsen i Jönköpings län och Socialstyrelsen erbjudits möjlighet att delta.

Fyra nyhetsbrev på temat rasism och hbtq-fobi har tagits fram och sänts ut till medarbetare i berörda myndigheter. Vi har även erbjudit myndigheterna en e-postlista och webbresurser där deras uppdrag, redovisningar och dokumentation från träffar samlats. En artikelsamling med lärande exempel som beskriver arbetet i tio av myndigheterna har tagits fram. Artiklarna har spridits via webben och sociala medier, men också i tryckt format.

Uppdraget har bland annat presenterats på Länsstyrelsernas MR-nätverk, Allmändalen som arrangeras av Mångkulturellt centrum, MR-dagarna och Bokmässan.

Vi har även påbörjat ett utvecklingsarbete med syfte att samla in och utveckla metoder för att kvalitetssäkra statliga myndigheters bemötande av medborgare ur ett jämlikhetsperspektiv, med fokus på rasism och hbtq. Inom detta arbete har fokusgrupper med ideella organisationer och kunskapsinsamling genomförts.

Uppföljning

Uppföljningsuppdraget innebär att successivt utveckla ett uppföljningssystem på området.

Vi har under året genomfört ett antal uppföljningsinsatser. En sådan är att samla ett antal myndigheters redovisningar av sitt arbete inom området. Vi har erbjudit myndigheterna en mall som stöd till sin redovisning.

2018 redovisade följande myndigheter till Forum för levande historia: Diskrimineringsombudsmannen, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Myndigheten för stöd till trossamfund, Sametinget, Skolverket och Statens medieråd.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Forum för levande historia är en utpräglad kunskapsorganisation. Verksamheten och dess kvalitet är resultatet av den samlade kompetens som finns inom myndigheten. Utbildningsnivån är hög och många medarbetare har lång erfarenhet av våra frågor. Den samlade bedömningen är att kompetensförsörjningen är god och bidrar väl till att myndigheten kan uppfylla sina uppgifter.

För att kunna attrahera, rekrytera, utveckla och behålla rätt medarbetare krävs bland annat relevant kompetensutveckling, en tydlig lönepolitik, lika möjligheter för kvinnor och män, en organisation som är anpassad till uppdraget samt en god arbetsmiljö. Under året har vi tillsatt en intern grupp särskilt för förankring av kompetensförsörjningsfrågor.

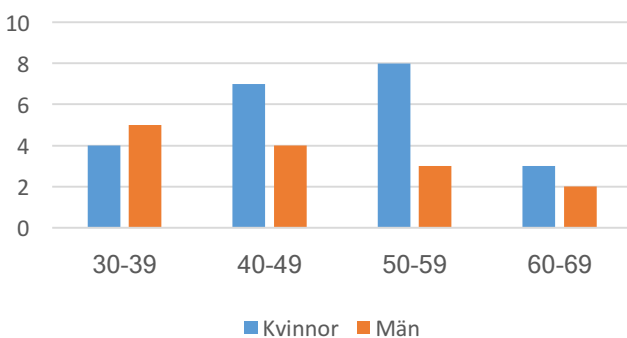
Kompetensutveckling

Kompetensutveckling har främst skett genom att alla medarbetare kontinuerligt lär sig och utvecklas inom sitt arbete. Medarbetarna har dock även deltagit i ett stort antal kurser och konferenser utifrån verksamhetens och individens behov. Vi har haft särskilda budgetar för kompetensutveckling, både på varje avdelning och för myndigheten som helhet.

Antal anställda

I medeltal har myndigheten haft 41 anställda, vilket motsvarar 33 årsarbetskrafter. Det är en viss ökning jämfört med föregående år, beroende på nya anställningar inom tidsbegränsade regeringsuppdrag.

Anställda per åldersgrupp

Åldersmässigt finns en relativt jämn spridning, bortsett från att ingen anställd är under 30 år. Myndigheten väntar inga större pensionsavgångar de närmaste åren.

Personalomsättning

Personalomsättningen bland fast anställda har varit 0 % under året, mätt som antalet som slutat / antal anställda. Vi har inte haft några problem med att rekrytera nyanställda.

Lönepolitik

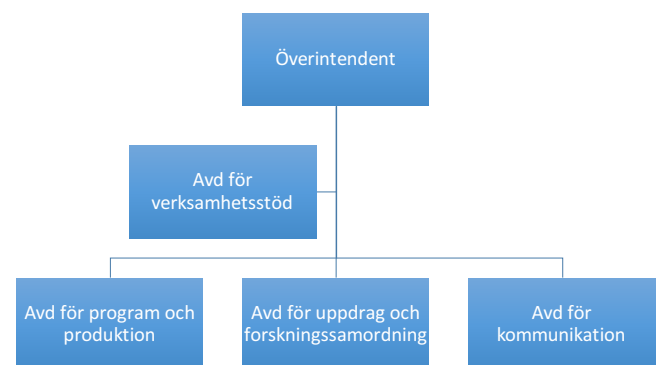
Årets lönerrevision har genomförts som lönesättande samtal för alla medarbetare utifrån våra fastställda lönekriterier.

Jämställdhet

Av medarbetarna har 68 % varit kvinnor och 32 % män. I ledningsgruppen var 60 % kvinnor och 40 % män.

Organisation

Myndigheten har en organisation med fyra avdelningar:

Arbetsmiljö

Myndigheten har erbjudit sedvanlig personalvård till medarbetarna, till exempel kaffe, fruktkorg, julfest, friskvårdsbidrag, friskvård på arbetstid en timme per vecka, flexitid och möjlighet till distansarbete. Den fysiska arbetsmiljön är god. Under året har alla arbetsplatser gått igenom av en ergonom och ett antal förbättringsåtgärder har vidtagits. Den organisatoriska och sociala arbetsmiljön har förbättrats under året och olika insatser har gjorts i enlighet med årets handlingsplan.

Den totala sjukfrånvaron har under året varit 5,5 %. Det är en viss ökning sedan föregående år.

Anställda	2016	2017	2018
Årsarbetskrafter	34	31	33
Sjukfrånvaro	3 %	4,5 %	5,5 %

ÖVRIG ÅTERRAPPORTERING

Här redovisas den återrapportering enligt regleringsbrev eller andra regeringsbeslut som inte har tagits upp i tidigare avsnitt.

Stärka demokratins motståndskraft (särskilt regeringsuppdrag)

I juni 2018 fick Forum för levande historia i uppdrag av regeringen att stärka demokratins motståndskraft. Uppdraget löper under 2018 och 2019. Under sommaren och hösten arbetade myndigheten med att ta fram avgränsningar och innehåll för satsningen genom bland annat dialog med forskarsamhället och andra aktörer som arbetar med liknande frågor. I arbetet har också ett antal historiska case tagits fram för att användas pedagogiskt i de olika material som kommer att lanseras under 2019.

Ett kommunikativt koncept har arbetats fram under året och vi har producerat utställningar, filmer, klassrumsmaterial och programverksamhet.

Parallellt med planering och produktion av kommande satsningar togs en mindre utställning fram. Utställningen *Leve demokratin* visades 28 augusti 2018 – 23 januari 2019 i våra utställningslokaler i Stockholm.

Det långsiktiga målet med arbetet inom temat *Demokratin och du* är att fler engagerar sig och verkar aktivt för demokratiska principer, vilket bidrar till att stärka demokratins motståndskraft. För att uppnå dessa långsiktiga mål kommer vi under 2019 att erbjuda flera olika målgrupper möjlighet till fördjupad kunskap och reflektion, fortbildning och metodutveckling i olika former.

Hög tillgänglighet

Forum för levande historias lokaler, verksamhet, material och information ska vara tillgängliga för alla. Tillgänglighet har en direkt koppling till vårt uppdrag att verka för alla människors lika värde.

Vi har en hög tillgänglighet i våra lokaler. Verksamheten bedrivs i en äldre byggnad, men vi har anpassad lokalerna så mycket som möjligt för att vara fysiskt tillgängliga för bland annat rullstolar.

Vid utformning av nya utställningar och annat material tar vi hänsyn till att de ska vara så tillgängliga som möjligt för alla. Vi har god tillgänglighet för rullstol och permobil gällande placering av innehåll samt utrymme i utställningen. Texterna i utställningarna är skrivna enligt klarspråksnormer så långt det är möjligt. Storleken på texterna ska inte vara för liten. Filmer i utställningarna textas. Ljudinspelningar med bärande innehåll finns även i skriven form.

Vår mest spridda produkt, boken *Om detta må ni berättas*, finns översatt till ett antal olika språk och den finns även som video med teckenspråk samt i punktskrift.

Vår webbplats håller en hög standard vad gäller tillgänglighet för besökare med olika funktionsvariationer. Den uppfyller klass AA (näst högsta klass) av WCAG 2.0, vilket är en internationell standard för tillgänglighet.

Barn och unga

Vår största målgrupp är elever i skolan. Vi vill inspirera dem att vilja lära sig mer, men också att reflektera över sitt eget ansvar och agerande. Många av de utställningar vi producerar och visar samt alla de workshoppar vi håller är framtagna med elever som främsta målgrupp. 52 % av besökarna i våra egna lokaler var barn och ungdomar.

Vi arbetar även med ungas delaktighet. När vi tar fram material för skolan samt utställningar som riktar sig till elever arbetar vi med referensgrupper för att det vi producerar ska landa så rätt som möjligt hos ungdomarna.

I de utställningar där vi erbjuder workshoppar för skolan möter vi elever direkt. Myndighetens pedagoger möter elever i vår publika lokal i Stockholm. Pedagoger vid de museer som tar emot våra utställningar på turné möter elever direkt på respektive museum. Detta gör att direkta möten med elever i våra utställningar sker på många platser runt om i landet.

” Jag vill göra skillnad nu, idag.”

(Besökaren Linnea, 15 år)

Samverkan med andra aktörer

En mycket stor del av vår verksamhet genomförs i samarbete med andra aktörer. Det är ett effektivt sätt att öka spridningen av vår verksamhet och ett bra sätt att tillföra verksamheten olika typer av kompetens. Våra samarbetspartners är till exempel universitet och högskolor, andra myndigheter och kommuner samt det civila samhället.

För att nämna några exempel har vi samarbetet med universitet och högskolor kring forskning och utbildning. Vi har samarbetat med andra myndigheter och kommuner, inte minst om utbildningarna mot rasism och intolerans samt inom uppdraget för den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott.

Vi har även samverkat med civilsamhället på olika sätt. Representanter från civilsamhället har både varit deltagare i vår verksamhet och ingått i referensgrupper. Det gäller till exempel inom det nationella arbetet och inom samordningsuppdraget för den nationella planen mot rasism. Syftet med samarbetet är kunskapsförmedling och utbyte av erfarenheter. Genom vår satsning på Bokmässan genomfördes samarbeten mer än en stor mängd aktörer från civilsamhället.

Vilka vi har samverkat med i specifika fall framgår i anslutning till presentationen av de olika verksamheterna.

Jämställdhet och mångfald

Forum för levande historia har under lång tid arbetat normmedvetet. Vi har varit måna om att i vårt material, bildval, förmedling etc inte förstärka stereotyper eller begränsande normer. Jämställdhet och mångfald har inte analyserats och hanterats som separata frågor utan har varit en del av ett bredare arbete.

Under året har vi inrättat en intern jämlikhetsgrupp för att hantera frågor om jämställdhet, jämlikhet och mångfald. Vi har genomfört en kartläggning av deltagarna i våra workshoppar ur ett jämlikhetsperspektiv med avseende på bland annat kön, ålder, typ av gymnasieprogram samt geografisk härkomst. Vi har också tagit fram riktlinjer för hur myndigheten ska hantera insamling av könsbaserad statistik i verksamheten.

Agenda 2030

Vi bidrar till flera av målen inom Agenda 2030, men framför allt till mål 16 om fredliga och inkluderande samhällen. Detta mål ligger inom området social hållbarhet.

Mål 16 handlar bland annat om att minska våld, övergrepp och utnyttjande av människor samt att främja rättvisa för alla, ett inkluderande och representativt beslutsfattande och en icke-diskriminerande lagstiftning.

Hela myndighetens kärnverksamhet med bland annat främjande av demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter bidrar till detta mål. Framför allt arbetar vi inom Sverige och bidrar därför till den svenska samhällsutvecklingen.

Vi har dock även internationell verksamhet som bidrar positivt till målet i andra länder. Ett exempel är utdelandet av Per Anger-priset, som i år gick till Teodora del Carmen Vásquez för sin kamp för kvinnors rätt till sexuell och reproduktiv hälsa i El Salvador. Ett annat exempel är myndighetens arbete inom *International Holocaust Remembrance Alliance*, IHRA. Organisationens bärande element är den s.k. Stockholmsdeklarationen där den åttonde och sista punkten handlar om mänsklighetens strävan efter alla människors rätt till rättvisa och ömsesidig förståelse.

Kvalitativa aspekter

Kvalitativa aspekter redovisas i anslutning till de verksamheter där vi har sådana data. Det kan till exempel gälla resultatet av enkäter där målgruppen fått bedöma olika aspekter av verksamhetens kvalitet.

Kostnader och intäkter

Nedan anges kostnader och intäkter utöver anslag 2017 och 2018 enligt indelningen i årsredovisningen. Då vi inte hade denna indelning 2016 finns inga jämförelsesiffror för detta år.

Verksamhet (mnkr)	Int. 2017	Kostn. 2017	Int. 2018	Kostn. 2018
Utställningar	0,4	20,2	0,6	18,1
Digital kommunikation	-	3,0	-	2,6
Utbildning/fortbildning	1,4	18,9	4,1	6,3
Programaktiviteter	-	4,2	-	8,7
Kunskapsuppbyggnad	0,6	6,7	1,3	7,6
Internationellt samarbete	-	5,4	0,2	8,1
Stärka demokratins motståndskraft	-	-	4,8	4,8
Samlat grepp mot rasism och hatbrott	2,4	2,4	2,9	2,9
Summa	4,8	60,9	13,8	59,1

Verksamheten utbildning/fortbildning har minskat då regeringsuppdraget om utbildning mot rasism har minskat i omfattning. Programaktiviteterna har ökat kraftigt pga den stora satsningen på Bokmässan. Per Anger-priset hänförs 2018 till internationell verksamhet i stället för programverksamhet. Jämförelsesiffran för 2017 har därför justerats för detta.

Vissa av verksamhetens prestationer har funnits i flera år och kostnader har angivits i tidigare årsredovisningar. Där finns möjlighet till flerårsjämförelse och kostnader för dessa redovisas i tabellen nedan.

Väsentliga prestationer (mnkr)	2016	2017	2018
Turnerande utställningar	1,3	0,9	2,8
Lärofortbildning	1,0	2,0	2,2
Utbildning om rasism och intolerans	10,7	11,5	3,6
Förintelsens minnesdag	1,4	1,8	2,3
Per Anger-priset	1,4	1,7	4,0
IHRA	1,4	1,4	1,2
Om detta må ni berätta	0,7	0,7	0,2

Myndighetens totala lokalkostnader anges i tabellen nedan.

Lokalkostnader (tkr)	2018
Hyra	5 588
El och uppvärmning	97
Reparationer och underhåll	55
Övriga driftkostnader	432
Summa	6 172

FINANSIELLA RAPPORTER

SAMMANSTÄLLNING ÖVER
VÄSENTLIGA UPPGIFTER

(tkr)	2018	2017	2016	2015	2014
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	2 000	3 500	3 500	3 500	3 500
Utnyttjad	414	514	427	746	419
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	4 300	4 300	4 300	4 300	4 300
Maximalt utnyttjad	0	3 110	0	1 821	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	0	0	0	1	16
Räntekostnader	45	23	28	9	0
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Avgiftsintäkter	247	194	31	20	90
Anslagskredit					
Beviljad Uo 17 8:4 ap 1	1 377	1 361	1 649	1 332	1 314
Utnyttjad	0	216	0	481	933
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande	216	1	830	4	0
Bemyndiganden	<i>Ej tillämplig</i>				
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	33	31	34	33	30
Medelantalet anställda (st)*	41	36	37	37	31
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 784	1 956	1 689	1 511	1 528
Kapitalförändring					
Årets	0	0	0	0	0
Balanserad	0	0	0	0	0

RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	2018	2017
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	45 303	56 079
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	247	194
Intäkter av bidrag	3	13 544	4 620
Finansiella intäkter	4	3	3
Summa		59 098	60 896
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-31 110	-29 147
Kostnader för lokaler		-6 172	-5 885
Övriga driftkostnader		-21 580	-25 609
Finansiella kostnader	6	-49	-41
Avskrivningar och nedskrivningar		-187	-213
Summa		-59 098	-60 896
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		351	360
Lämnade bidrag	7	-351	-360
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring		0	0

BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	8	337	480
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	9	308	186
Summa		645	666
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos andra myndigheter		1 711	1 652
Summa		1 711	1 652
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	10	1 886	1 734
Summa		1 886	1 734
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	11	-153	1 559
Summa		-153	1 559
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		5 973	4 402
Summa		5 973	4 402
SUMMA TILLGÅNGAR		10 062	10 013
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital	12	152	152
Summa		152	152
Avsättningar			
Övriga avsättningar	13	222	165
Summa		222	165
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	14	414	514
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		1 550	994
Leverantörsskulder		3 346	5 243
Övriga kortfristiga skulder	15	546	504
Summa		5 856	7 255
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	15	2 386	1 912
Oförbrukade bidrag	16	1 447	530
Summa		3 833	2 442
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		10 062	10 013

ANSLAGSREDOVISNING

Anslag (tkr)	Ing. över- förings- belopp	Årets till- delning enl. regl. brev	Indrag- ning	Totalt disponi- belt belopp	Utgifter	Utgående över- förings- belopp	
Not							
Uo 17 8:4 Ramanslag Forum för levande historia ap.1 Forum för levande historia	17	-216	45 926	0	45 710	-45 494	216
Uo 13 2:2 Ramanslag Åtgärder mot diskriminering och rasism ap.4 Åtgärder mot rasism mm	18	0	200	0	200	-200	0
Summa	-216	46 126		45 910	-45 694	216	
Avslutade anslag (tkr)	Ing. över- förings- belopp	Årets till- delning enl. regl. brev	Indrag- ning	Totalt disponi- belt belopp	Utgifter	Utgående över- förings- belopp	
Not							
Uo 17 8:4 Ramanslag ap.2 Uppdrag utbildningssatsning	1	0	-1	0	0	0	
Summa	1	0	-1	0	0	0	
Summa totalt	-215	46 126	-1	45 910	-45 694	216	

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Redovisningsprinciper

Forum för levande historias bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar Forum för levande historia brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 20 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Kostnadsmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr.o.m. år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämelsen. Utgående balans år 2017, 103 tkr, har år 2018 minskat med 39 tkr.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år.

Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är 50 tkr.

Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider:

3 år	Egenutvecklade dataprogram, licenser, rättigheter Datorer och kringutrustning Maskiner och tekniska anläggningar
5 år	Inredningsinventarier

Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till högst den återstående giltighetstiden på hyreskontraktet, dock lägst tre år.

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

Ersättningar och andra förmåner

<u>Ledande befattningshavare/styrelseuppdrag</u>	
	Ersättning i tkr
Överintendent Ingrid Lomfors	1 060
Inga styrelseuppdrag	
	Förmån i tkr
Hyres- och reseförmån	100

Anställdas sjukfrånvaro

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

	2018	2017
Totalt	5%	4%
Andel 60 dagar eller mer	66%	42%
Kvinnor	8%	5%
Män	1%	1%
Anställda - 29 år	-	-
Anställda 30 år - 49 år	3%	2%
Anställda 50 år -	8%	6%

Sjukfrånvaro för anställda under 30 år lämnas inte eftersom antalet anställda i gruppen är under tio personer.

Noter

Not	2018	2017
1 Intäkter av anslag		
Intäkter av anslag	45 303	56 079
Summa	45 303	56 079
Summa "Intäkter av anslag" (45 303 tkr) och summa "Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag (351 tkr) skiljer sig från summa "Utgifter på anslag" i anslagsredovisningen. Skillnaden (39 tkr) beror på minskning av semesterlöneskuld som intjänats före 2009. Denna post har belastat anslag, men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.		
2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	247	194
Summa	247	194
Avser främst avgifter för turnerande utställningar		
3 Intäkter av bidrag		
Bidrag från statliga myndigheter	12 396	4 620
Icke-statliga bidrag	1 148	0
Summa	13 544	4 620
4 Finansiella intäkter		
Ränta på lån i Riksgäldskontoret	2	3
Övriga finansiella intäkter	1	0
Summa	3	3
Räntesatsen för ränte- och avstakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ		
5 Kostnader för personal		
Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och varav lönekostnader ej anställd personal)	19 196	18 897
Sociala avgifter	10 874	9 282
Övriga kostnader för personal	1 040	968
Summa	31 110	29 147
6 Finansiella kostnader		
Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	45	23
Övriga finansiella kostnader	4	18
Summa	49	41
Räntesatsen för ränte- och avstakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ		
7 Lämnade bidrag		
Raoul Wallenberg Academy for Young Leaders	200	200
Per Angerpriset	151	160
Summa	351	360

	2018-12-31	2017-12-31
8 Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	4 465	4 465
Summa anskaffningsvärde	4 465	4 465
Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 985	-3 895
Årets avskrivningar	-143	-90
Summa ackumulerade avskrivningar	-4 128	-3 985
Utgående bokfört värde	337	480
9 Maskiner, inventarier, installationer		
Ingående anskaffningsvärde	4 130	4 130
Årets anskaffningar	166	0
Summa anskaffningsvärde	4 296	4 130
Ingående ackumulerade avskrivningar	-3 944	-3 821
Årets avskrivningar	-44	-123
Summa ackumulerade avskrivningar	-3 988	-3 944
Utgående bokfört värde	308	186
10 Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyreskostnader	1 422	1 324
Övriga förutbetalda kostnader	464	410
Summa	1 886	1 734
11 Avräkning med statsverket		
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	1 240	4 244
Redovisat mot anslag	200	10 465
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-1 440	-13 468
Fordringar/Skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	1 240
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	216	-564
Redovisat mot anslag	45 494	46 159
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-45 926	-45 379
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-216	216
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	103	288
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-39	-185
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	63	103
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	0	0
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	1 325	6 162
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-2 765	-19 630
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	1 440	13 468
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	0	0
Summa Avräkning med statsverket	-153	1 559

	2018-12-31	2017-12-31
12 Myndighetskapital		
Myndighetskapitalet består endast av statskapital vars värde är oförändrat mellan åren. Därför redovisas ingen specifikationstabell.		
Statskapital avseende konst från Statens konstråd	152	152
Utgående balans	152	152
13 Övriga avsättningar		
Avsättning för lokalt omställningsarbete		
Ingående balans	165	107
Årets förändring	57	58
Utgående balans	222	165
14 Lån i Riksgäldskontoret		
Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
Ingående balans	514	427
Under året nyupptagna lån	85	300
Årets amorteringar	-185	-213
Utgående balans	414	514
Beviljad låneram enligt regleringsbrev	2 000	3 500
15 Övriga kortfristiga skulder		
Personalens källskatt	533	496
Övrigt	13	8
Summa	546	504
15 Upplupna kostnader		
Upplupna semesterlöner inkl. sociala avgifter	2 038	1 564
Övriga upplupna löner inkl. sociala avgifter	124	0
Övriga upplupna kostnader	224	348
Summa	2 386	1 912
16 Oförbrukade bidrag		
Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	1 333	530
Bidrag som erhållits från icke-statliga organisationer eller privatpersoner	114	0
Summa	1 447	530
<i>varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk :</i>		
mer än tre månader till ett år	1 333	530
Summa	1 333	530

17 Uo 17 8:4 ap.1**Forum för levande historia**

Enligt regleringsbrevet disponerar Forum för levande historia en anslagskredit på 1 377 tkr.

Anslaget är räntebärande. I anslagsposten ingår medel för ett pris för humanitära och demokratifrämjande insatser i enlighet med förordningen (2004:1024) om pris till Per Angers minne. Såväl prissumman som omkostnader för prisutdelning m.m. ska rymmas inom anslagsposten.

Anslagsposten ska bl.a. användas till att betala det svenska bidraget till den fond som inrättats av International Holocaust Remembrance Alliance.

18 Uo 13 2:2 ap.4**Åtgärder mot rasism m.m.**

Anslaget är icke räntebärande. Medlen ska användas till ett bidrag till ett pris till Raoul Wallenbergs minne. Av bidraget ska 100 tkr utgöra prissumma och högst 100 tkr användas till administrativa kostnader. 200 tkr är utbetalade till Raoul Wallenberg Academy, varav 100 tkr är prissumma.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 20 februari 2019

Ingrid Lomfors

Överintendent